

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ БІЛОЦЕРКІВСЬКОЇ ГРОМАДИ ДО 2025 року

ЗМІСТ

1.	ВСТУП
2.	МЕТОДОЛОГІЯ ТА ОПИС ПРОЦЕСУ РОБОТИ
3.	ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ГРОМАДИ
3.1.	Економічний потенціал
3.2.	Земельні й природні ресурси
3.3.	Трудовий потенціал
1.	Демографія
2.	Зайнятість і доходи
3.4.	Бюджет Білоцерківської сільської об'єднаної територіальної громади
1.	Доходи і видатки бюджету громади
3.5.	Наявність і стан закладів соціальної та житлово-комунальної сфери
4.	ГОЛОВНІ ЧИННИКИ СТРАТЕГІЧНОГО ВИБОРУ
4.1.	Сценарії розвитку Білоцерківської громади
4.2.	Стратегічне бачення розвитку Білоцерківської громади
4.3.	SWOT-аналіз Білоцерківської громади
4.4.	SWOT-матриця Білоцерківської громади
	Порівняльні переваги, виклики і ризики Білоцерківської громади
5.	СТРАТЕГІЧНІ, ОПЕРАЦІЙНІ ЦІЛІ ТА ЗАВДАННЯ
	Стратегічна ціль 1. Посилення економічної бази розвитку громади
	Операційна ціль 1.1. Розвиток малого підприємництва
	Операційна ціль 1.2. Створення умов для залучення інвестицій
	Операційна ціль 1.3. Підвищення доходів сільських домогосподарств
	Стратегічна ціль 2. Розвиток території громади
	Операційна ціль 2.1. Формування системи надання якісних житлово-комунальних послуг
	Операційна ціль 2.2. Розвиток інженерної інфраструктури в громаді
	Операційна ціль 2.3. Підвищення якості життя в громаді
	Стратегічна ціль 3. Розвиток громадянського суспільства
	Операційна ціль 3.1. Запровадження принципів та механізмів участі громади в процесах управління її розвитком
6.	ПЛАН РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ
7.	СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ, МОНІТОРИНГУ ТА ОНОВЛЕННЯ СТРАТЕГІЇ
8.	ДОДАТКИ

ВСТУП

Процес децентралізації, що розпочався та активно впроваджується в Україні, має на меті створення сприятливих умов для сталого розвитку громад базового рівня. У Полтавській області у 2015 році утворено 12 об'єднаних територіальних громад, у яких проведено перші місцеві вибори і діють нові органи управління. Серед перших громад, що утворилися в області і Білоцерківська об'єднана громада.

Після об'єднання в Білоцерківську громаду сільською радою були розроблені та затверджені бюджет громади на 2016 рік та Програма соціально-економічного розвитку на 2016 рік, тобто короткострокові документи. Протягом 2016 року завдяки фінансовій децентралізації та наданні значної фінансової підтримки (кошти Державного фонду регіонального розвитку, субвенція з державного бюджету на розвиток інфраструктури, кошти міжнародної технічної допомоги тощо), об'єднані територіальні громади мали змогу вирішити найбільш гострі проблемні питання (ремонти бюджетних закладів, доріг тощо). Проте використання коштів відбувалося в «ручному режимі», тобто без наявності стратегічного документа, який би визначав пріоритетні сфери розвитку громади.

Саме тому однією з проблем функціонування у 2016 році об'єднаних територіальних громад стала відсутність стратегічних документів, які були б розроблені з широким залученням місцевого населення для урахування потреб різних груп населення, аналізу наявних ресурсів громади та визначали б засади та напрямки сталого розвитку громади.

Ще однією особливістю об'єднаної громади є те, що за доволі короткий час бувши сільські ради не змогли знайти об'єднуючий фактор, що дозволив би їм узгодити між собою напрямки розвитку. У свідомості місцевого населення залишається розуміння того, що є центральне село або центральна садиба і всі інші невеликі населені пункти. До об'єднання таких центральних садиб було 4 (об'єдналося 4 сільські ради), а тепер залишилася одна. І спільно розроблена стратегія розвитку дає можливість разом визначити пріоритети, щоб згуртувати громаду навколо стратегічного бачення розвитку сільської громади.

2. МЕТОДОЛОГІЯ ТА ОПИС ПРОЦЕСУ РОБОТИ

Підготовка стратегії розвитку Білоцерківської громади відбувалася в рамках реалізації проекту «Учасницьке проектування сталого розвитку – запорука успіху Білоцерківської об'єднаної територіальної громади» Полтавським обласним благодійним фондом «Фонд розвитку громад «Ініціатива» за підтримки Міжнародного фонду «Відродження».

При розробці Стратегії використано методологію, запропоновану Проектом Європейського Союзу «Підтримка політики регіонального розвитку в Україні»¹, яка розглядає основним принципом місцевого розвитку сталий розвиток громади, та напрацювання ГО «Інститут громадянського суспільства»².

Ключовим моментом при підготовці Стратегії стало широке залучення до процесу зацікавленого місцевого населення, депутатів, представників бюджетних установ та бізнесу (партисипаторний підхід). Це дає можливість розробити дієвий документ, що слугуватиме громаді дороговказом та дозволить врахувати інтереси та потреби всіх категорій та груп населення.

Для підготовки Стратегії була створена робоча група, до якої увійшли представники всіх сільських рад, що увійшли до складу об'єднаної громади, працівники різних сфер діяльності, статі, рівня освіти тощо.

Учасники Робочої групи з підготовки Стратегії

№ з/п	ПІБ
1	Лещенко Іван Васильович – сільський голова
2	Онищенко Віктор Іванович
3	Коваленко Роман Володимирович
4	Ільченко Василь Григорович
5	Борблик Світлана Григорівна
6	Падалій Ніна Петрівна
7	Вільховий Анатолій Васильович
8	Доброскок Надія Іванівна
9	Рожко Ростислав Іванович
10	Бондар Наталія Василівна
11	Товкач Ольга Дмитрівна
12	Назаренко Інна Миколаївна
13	Любиченко Олена Василівна
14	Лук'янець Наталія Андріївна
15	Михайлик Аліна Сергіївна
16	Башинська Лариса Григорівна
17	Кропивка Світлана Вікторівна

¹ <http://surdp.eu/Methodology-of-strategic-planning-for-hromadas>

² Ткачук А.Ф. *Стратегічне планування у громаді (навчальний модуль)* / Анатолій Ткачук, Василь Кашевський, Петро Мавко. – К. : ІКЦ «Легальний статус», 2016. – 96 с.

18	Кожушко Тетяна Михайлівна
19	Сизоненко Михайло Олексійович
20	Чугуй Ніна Василівна
21	Кононенко Ольга Авксентіївна

Підготовка Стратегії розвитку громади розпочалася з проведення соціально-економічного аналізу. До цієї роботи були залучені співробітники кафедри менеджменту Полтавської державної аграрної академії, а саме завідувач кафедри менеджменту, доктор наук з державного управління, професор Лозинська Т. М. і професор кафедри, кандидат економічних наук, доцент Дорофєєв О. В.

Аналіз передбачав виявлення тенденцій та перспектив розвитку громади за наступними напрямками:

економічний потенціал;

земельні й природні ресурси;

трудоий потенціал:

а. демографія

б. зайнятість і доходи

в. доходи і видатки бюджету громади

наявність і стан закладів соціальної та житлово-комунальної інфраструктури.

З метою проведення аналізу було розроблено методичний інструментарій для збору первинної інформації, таблична частина якого наведена в додатку А. Аналіз ресурсної бази громади проводиться з урахуванням гендерного аспекту, що дало змогу проаналізувати потенціал громади та можливості розвитку для всіх категорій населення.

Первинна інформація стосовно виявлення ставлення населення до результатів використання ресурсного потенціалу громади (умов життя і якості надання соціальних послуг) збиралася за допомогою анкетного опитування.

Зразки анкет для опитування різних категорій громадян, розроблених доктором з державного управління, професором Лозинською Т. М. і експертом проекту Малько Ю. С., наведено в додатку Б. До опитування було залучено 10 % членів сільської об'єднаної територіальної громади усіх населених пунктів різних вікових груп, статі, роду занять згідно демографічної структури. Усього для обробітку використано 265 анкет.

У додатку В розміщено отриману первинну інформацію; у додатку Г – результати анкетування.

Крім того, з метою вивчення потреб окремих груп населення та збору вихідних даних для формування паспорту ресурсної бази та стратегічних документів ОТГ 21 квітня 2016 року проведено фокус-групу. Аналітичний звіт наведено в додатку Д.

На засіданнях робочої групи, які відбулися 7 квітня, 4 липня та 15 серпня 2016 року в приміщенні Білоцерківського сільського будинку культури, проведено:

презентацію дослідження ресурсної бази громади,

презентацію результатів опитування населення громади, в тому числі молоді;

формулювання стратегічного бачення розвитку громади,

проведення SWOT-аналізу

визначення стратегічних, операційних цілей та завдань стратегії,

підготовку технічних завдань на проекти розвитку, які відповідають завданням Стратегії.

Координували та надавали експертну допомогу громаді під час підготовки Стратегії розвитку Білоцерківської громади експерти проекту «Учасницьке проектування сталого розвитку – запорука успіху Білоцерківської об'єднаної територіальної громади» Іваніна О.В., Малько Ю.С., Лозинська Т.М. та Дорофєєв О.В.

Стратегія розвитку Білоцерківської громади відповідає пріоритетним напрямкам Стратегії розвитку Полтавської області на період до 2020 року та Державній стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року.

3. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ГРОМАДИ

Білоцерківська сільська об'єднана територіальна громада утворена шляхом добровільного об'єднання громад чотирьох сільських рад Великобагачанського району: Білоцерківської, Подільської, Бірківської та Балакліївської сільських рад.

На 01.01.2016 р. до складу Білоцерківської сільської об'єднаної територіальної громади входить 18 сіл. Адміністративний центр знаходиться в с. Білоцерківка. Територія об'єднаної громади складає 200,5 км², вона є компактною із відносно зручним транспортним сполученням між населеними пунктами, що здійснюється по дорогах із твердим покриттям. Найбільша відстань між населеним пунктом і адміністративним центром Білоцерківської сільської об'єднаної територіальної громади складає 10 км, найменша – 1 км. Відстань від адміністративного центру (село Білоцерківка) до районного (селище Велика Багачка) дорівнює 22 км, до обласного – 60 км. Таким чином населені пункти Білоцерківської сільської об'єднаної територіальної громади знаходяться в зоні доступності надання адміністративних послуг, а близькість до районного та обласного центрів спрощує отримання населенням медичних послуг другого рівня та спеціалізованих медичних послуг, доступ до робочих місць у містах, користування спеціалізованими школами для дітей, закладами культури, тощо.

Частина населених пунктів об'єднаної територіальної громади, включаючи с. Білоцерківка, розташовано вздовж річки Псьол, на території знаходяться й інші природні водойми: дрібні річки з притоками (р. Гнилиця), озера, ставки. Є лісові масиви, що переважно примикають до річок. Наявність на території громади водних і лісових ресурсів створює хороші можливості для розвитку рекреаційних і туристичних послуг, розвитку у перспективі ставкового рибальства.

3.1. Економічний потенціал

Територіальний господарський комплекс громади представлено підприємствами виробничої і невиробничої сфери приватної, комунальної та державної форм власності. Суб'єкти виробничої сфери представлені одним великим промисловим підприємством (ПП «Білоцерківська агропромислова група») та сільськогосподарськими підприємствами різних організаційно правових форм (табл. 1).

Таблиця 1

Перелік підприємств сільського господарства, що функціонують на території Білоцерківської сільської об'єднаної територіальної громади

№ п/п	Назва підприємства	Організаційно-правова форма
Сільськогосподарські підприємства		
1.	«Білагро»	ТОВ
2.	«Батьківщина»	ПП

3.	«Агроінвест»	ПАТ
Фермерські господарства		
4.	«Гарант»	СФГ
5.	«Вітряк»	ФГ
6.	«Псьол»	ФГ
7.	«Мрія»	ФГ
8.	«Джерело»	ФГ
9.	«Агрофорт»	ФГ
10.	«Антей»	ФГ
11.	«Союз – СК»	ФГ
12.	«Поділ – 2007»	ФГ
13.	«Злагода»	ФГ
14.	«Алісон»	ФГ
15.	«СФГ «Світоч»	СФГ

Найближчим часом спеціалізація місцевого господарського комплексу буде залишатися сільськогосподарською через скорочення сукупного попиту, що обумовлює зростання питомої ваги сільськогосподарської продукції та продуктів її переробки у суспільному споживанні. У перспективі бажаним є залучення інвестицій у створення підприємств несільськогосподарського спрямування (легкої, харчової, деревообробної промисловості, туристичного, готельного, ресторанного бізнесу тощо), що забезпечить більш широкі можливості для прикладення праці у даній громаді.

Зміцнення економічної основи функціонування об'єднаної громади є важливим з точки зору запобігання обмілінню поселенської мережі та деградації населених пунктів.

Підвищення економічної ефективності сільськогосподарських підприємств і підприємств іншої галузевої приналежності є важливим з точки зору збільшення доходів місцевих жителів від самозайнятості та зайнятості, що своєю чергою обумовлює зростання попиту (а отже стимулює розвиток промислового виробництва), а також формування інвестиційних накопичень, які можуть бути використані для диверсифікації виробничої діяльності.

Крім підприємств виробничої сфери господарську діяльність здійснюють: 25 торговельних підприємств, 7 підприємств громадського харчування, 1 перукарня, податкові надходження від яких формують доходну частину місцевого бюджету.

Зважаючи на те, що по відношенню до сільськогосподарських підприємств використовується спеціальний режим оподаткування (використання ФСП, застосування пільгового порядку стягнення ПДВ), який не прив'язаний до місцевих бюджетів, для місцевої ради актуалізується питання залучення інвестицій під створення великих майнових комплексів, оскільки податок на майно, єдиний податок і акциз є важливими статтями наповнення бюджету.

Таким чином в управлінні місцевим господарським комплексом (виробнича та невиробнича сфера) доцільно відстежувати: 1) динаміку економічної діяльності підприємств (вона дає уявлення про наявність і зміну

робочих місць, отримання підприємницького доходу, дозволяє спрогнозувати можливість участі в соціальних проектах); 2) динаміку доходів населення, що визначає його купівельну спроможність, а отже розвиток місцевого ринку товарів і послуг; 3) динаміку місцевого бюджету, за рахунок якого утримуються об'єкти соціальної інфраструктури.

За 2015 рік найбільшими платниками податків до місцевого бюджету були ПП «Білагро» і ТОВ «Білагро».

Резюме:

Економічну основу Білоцерківської сільської об'єднаної територіальної громади формує місцевий господарський комплекс. Його виробничу сферу представляють в основному підприємства сільського господарства та переробки, невиробничу – підприємства торгівлі та громадського харчування. Податкова база місцевих бюджетів обумовлює доцільність розроблення заходів щодо залучення інвестицій для створення підприємницьких майнових комплексів, у першу чергу об'єктів малого і середнього бізнесу

3.2. Земельні й природні ресурси

У межах населених пунктів Білоцерківської сільської об'єднаної територіальної громади землі комунальної власності складають 575,55 га (16,0 %), приватної – 1559,95 га (43,3 %), державної – 1467,86 га (40,7 %). За межами населених пунктів 43 % земель належать до приватної форми власності, 57 % – до державної. Така структура земель за власністю як у межах населених пунктів, так і поза ними вимагає значної уваги до питань управління земельними ресурсами різних форм власності і дотримання правових вимог при прийнятті рішень у земельній сфері. Законопроект №4355 від 31.03.2016 р., прийнятий у першому читанні 19.04.2016 р., розширює права органів місцевого самоврядування щодо розпорядження землями державної власності як у межах, так і поза межами населених пунктів та щодо зміни цільового призначення земель приватної власності. Однак, введення в дію даного законопроекту передбачає внесення змін до Земельного кодексу України в частині визначення процедури зміни цільового призначення земель (ст. 19, 20, 122, 150, 151, 186); Закону України «Про землеустрій» (ст. 20, 22, 25, 26-31, 50); Закону України «Про державний земельний кадастр» (ст. 26). Крім того, слід мати на увазі, що зміна категорії земель, зокрема переведення сільськогосподарських земель в інші категорії, може здійснюватися лише на підставі розробки проекту землеустрою щодо відведення земельної ділянки. Зміна цільового призначення особливо цінних сільськогосподарських земель допускається лише для здійснення певних цілей, передбачених у ч. 6 ст. 20 Земельного кодексу України за погодженням із Верховною Радою України.

Такі землі у складі у складі сільськогосподарських угідь Полтавської області складають 66,5 %, а у складі ріллі – 79,8 % [6].

За виключенням земель сільськогосподарського призначення та оборони, зміна цільового призначення земель в межах їх категорії не потребує розробки Проекту землеустрою, проте має відбуватися з урахуванням документації з містобудування (схеми планування територій) та землеустрою [7].

На території сільських рад, що увійшли до складу об'єднаної територіальної громади розміщено 9955,7 га земель державної власності, з якої 2330,5 га – це землі лісгосподарства, а 5923,0 га – землі не надані у власність і користування. Тобто 59,5 % земель державної власності не використовуються і відслідковування стану цих земель поки що не належить до компетенції органів місцевого самоврядування.

Резюме.

1. Розширення повноважень органів місцевого самоврядування може бути відтерміноване у зв'язку із необхідністю приведення у відповідність з передбачуваними змінами нормативно-правової бази.

Існування, у зв'язку з ухваленням у першому читанні законопроекту №4355, правових колізій (наприклад норм Земельного кодексу України відносно того, що ініціатором зміни цільового призначення земельної ділянки є її власник, а не сільська рада) або унеможливить реалізацію положень законопроекту, або суттєво підвищить ризики судових позовів у разі прийняття рішень про зміну цільового призначення земель.

2. Будь які рішення щодо управління земельними ресурсами мають ґрунтуватися на документах із землеустрою (проекти землеустрою) та планування території (схеми планування території).

Тому основна увага має бути приділена перегляду (складанню) та приведенню у порядок відповідної документації.

3.3. Трудовий потенціал

1. Демографія

На території Білоцерківської сільської об'єднаної громади на 01.01.2016 р. проживало 4004 особи. З них жінки склали 52,8 % (рис. 4.1).

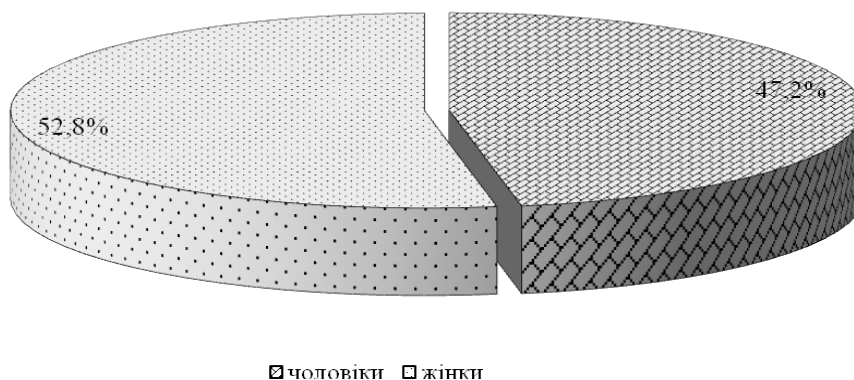

Рис. 4.1. Розподіл населення Білоцерківської сільської об'єднаної громади за статтю, на 01.01.2016 р.

За останні п'ять років (2012-2016 рр.) динаміка чисельності населення є спадною, в цілому вона зменшилася на 3,3 %. По населених пунктах найбільше відносне скорочення населення спостерігається в малочисельних селах: Шипоші (–66,7 %), Стінки (–42,9 %), Вишняківка (–39,6 %), Сидорівщина (–15,8 %), Морозівщина та Писарівщина (–15,4 %). Однак, найбільше скорочення населення в абсолютному вимірі характерне для більш крупних населених пунктів: Красногорівка (–45 осіб; 781 особа у 2016 р. проти 826 осіб у 2012 р.); Балаклія (–26; 400 проти 426). У с. Вишняківка населення скоротилося з 48 до 29 осіб, що є значним як в абсолютному, так і у відносному вимірі. Населення Білоцерківки скоротилося на 4 особи (на 0,7 %). Приріст населення спостерігається у трьох населених пунктах – с. Дзюбівщина (на 11 осіб, або 4,1 %; з 268 до 279 осіб); с. Бірки (на 5 осіб або 0,9 %; з 535 до 540 осіб); с. Баланди (на 5 осіб або 35,7 %; з 14 до 19 осіб), (рис. 4.2-4.6).

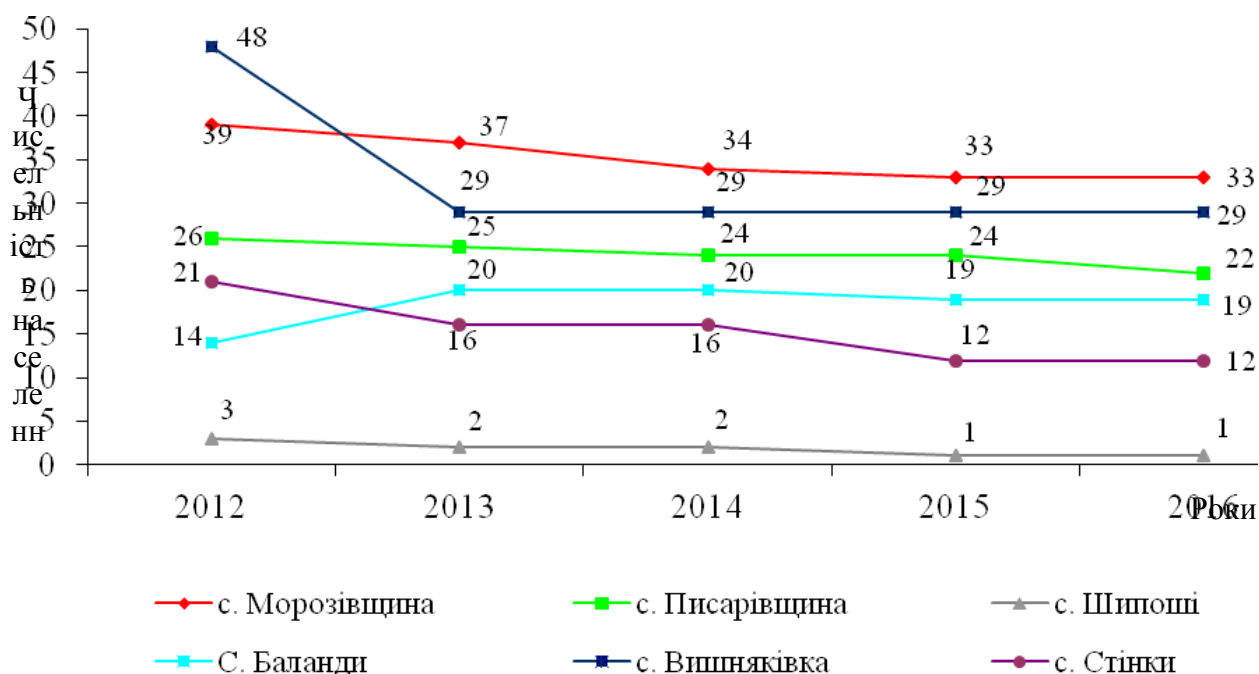

Рис. 4.2. Динаміка зміни чисельності населення в окремих населених пунктах Білоцерківської сільської об'єднаної громади (з кількістю мешканців від 1 до 45 осіб у 2016 р.), 2012-2016 рр.

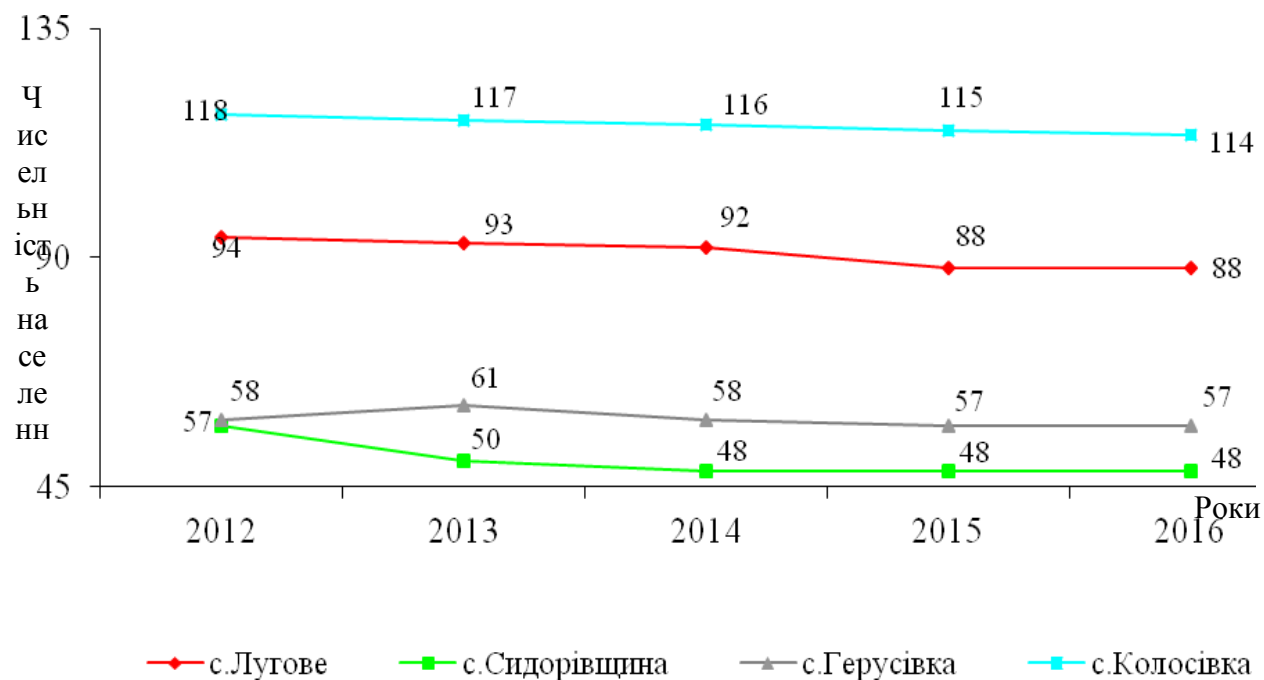

Рис. 4.3. Динаміка зміни чисельності населення в окремих населених пунктах Білоцерківської сільської об'єднаної громади (з кількістю мешканців від 46 до 135 осіб у 2016 р.), 2012-2016 рр.

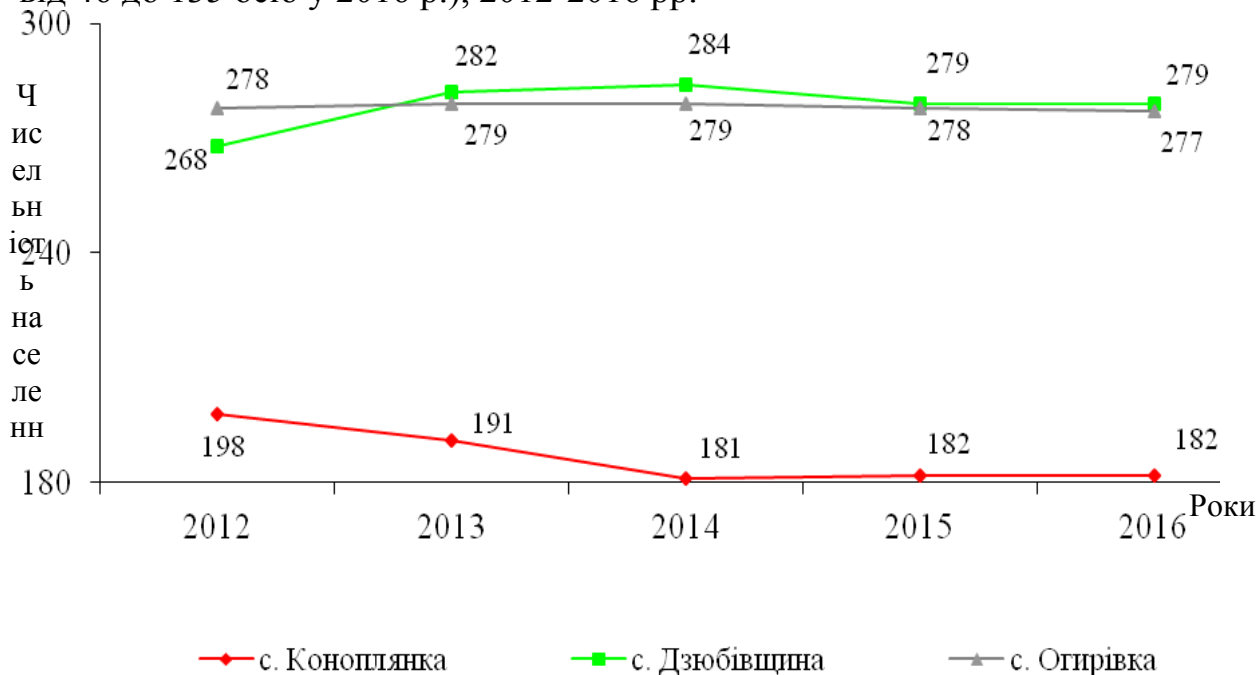

Рис. 4.4. Динаміка зміни чисельності населення в окремих населених пунктах Білоцерківської сільської об'єднаної громади (з кількістю мешканців від 180 до 300 осіб у 2016 р.), 2012-2016 рр.

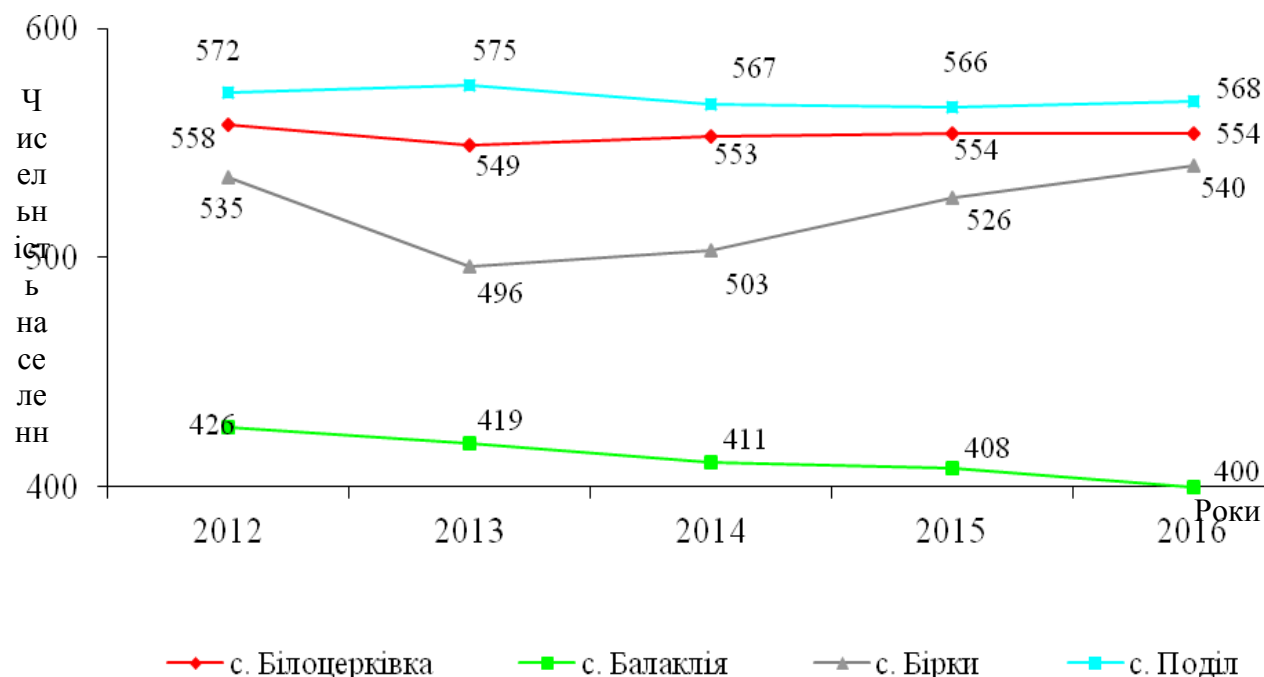

Рис. 4.5. Динаміка зміни чисельності населення в окремих населених пунктах Білоцерківської сільської об'єднаної громади (з кількістю мешканців від 400 до 600 осіб у 2016 р.), 2012-2016 рр.

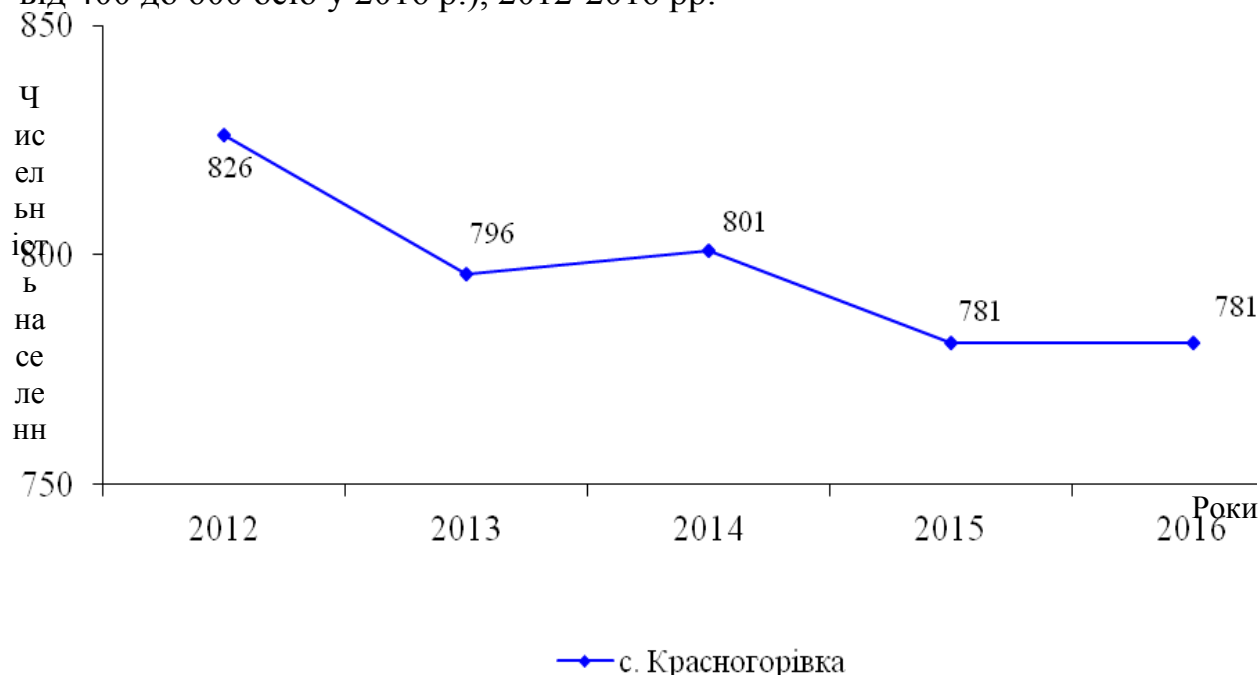

Рис. 4.6. Динаміка зміни чисельності населення в окремих населених пунктах Білоцерківської сільської об'єднаної громади (з кількістю мешканців від 750 до 850 осіб у 2016 р.), 2012-2016 рр.

Спадна динаміка чисельності населення є найголовнішим показником погіршення соціально-економічних умов життя – люди не залишаються там, де погано і не їдуть туди, де гірше.

Вікова структура чоловіків і жінок дещо відрізняється, так питома вага чоловіків працездатного віку у загальній їх чисельності становить 51,7 %,

жінок – 48,3 % (на 01.01.2016 р.); дітей дошкільного віку чоловічої статі у загальній їх кількості налічується 53,7 %, шкільного – 58,9 %; пенсіонерів – 43,6 % (рис. 4.7). Отже, питома вага чоловіків у старших вікових групах скорочується, що відповідає загальнонаціональній тенденції.

Спостерігається подальше природне (перевищення смертності над народжуваністю) скорочення населення. Перевищення смертності над народжуваністю становить за рік (з 2015 р. по 2016 р.) 50 осіб, 31 особа з яких складають жінки. Наявне позитивне сальдо міграції (+34 особи, з них 9 – чоловіки), на жаль, не компенсує природного скорочення населення.

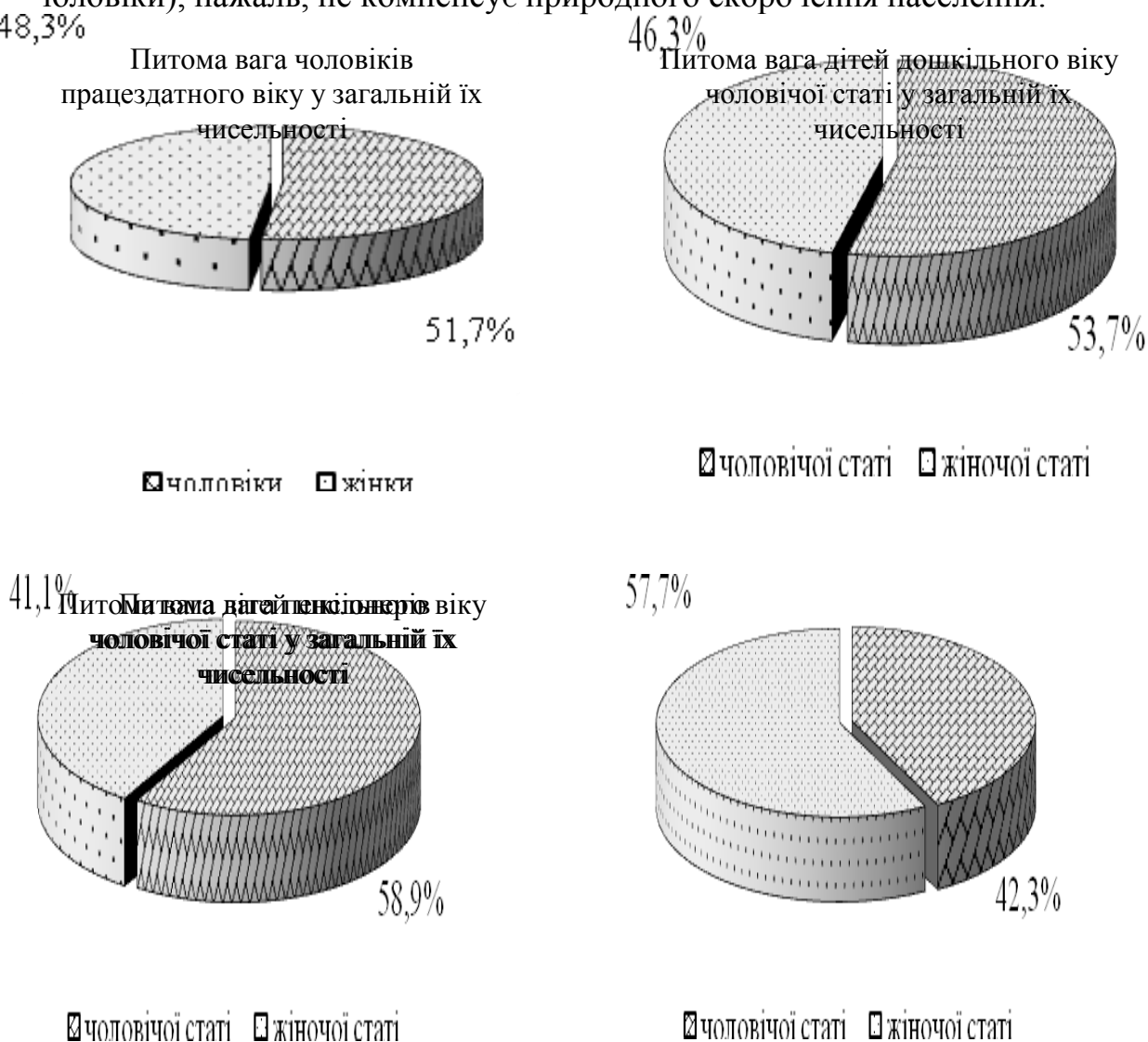

Рис. 4.7. Вікова структура чоловіків і жінок у Білоцерківській сільській об'єднаній територіальній громаді, на 01.01.2016 р.

Загальне зменшення населення у 2016 р. проти 2015 р. становило 16 осіб, з них 10 – чоловіки (рис. 4.8).

Деякі категорії населення потребують особливої уваги та соціальної допомоги, це інваліди (178 осіб) і одинокі люди похилого віку (101 особа; 78 жінок і 23 чоловіка). Рівень безробіття (безробітні, що шукають роботу) на

01.01.2016 р. складав 5,6 % до населення працездатного віку. Серед чоловіків цей показник складав 5,5 %, жінок – 5,6 %.

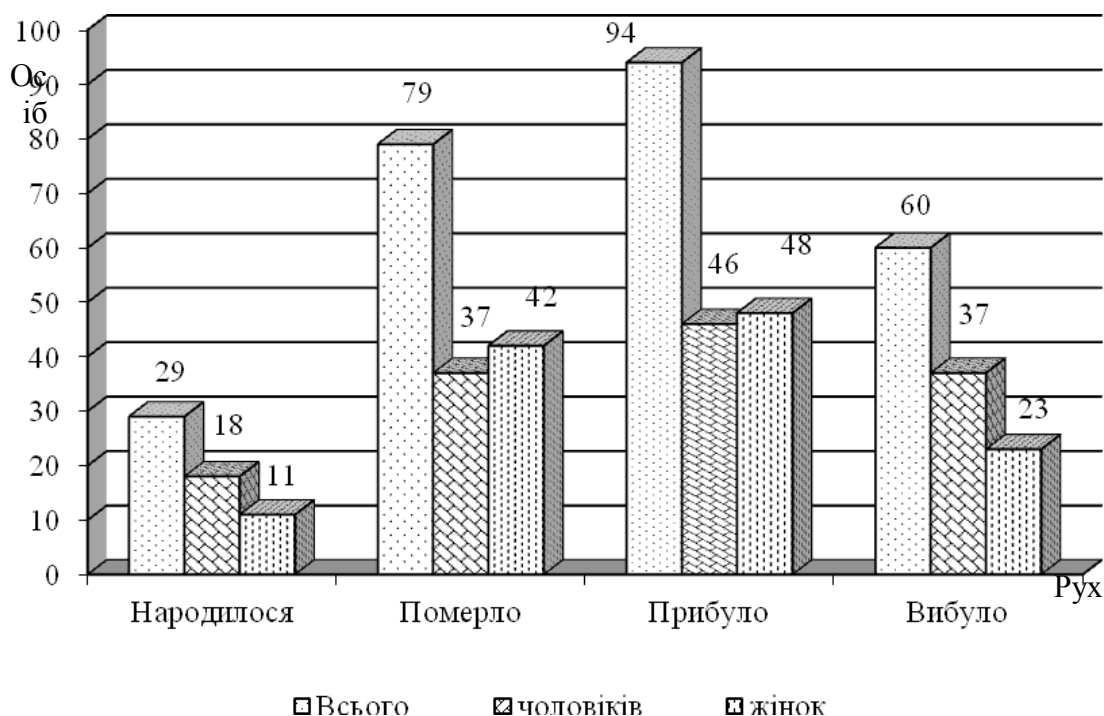

Рис. 4.8. Природний та міграційний рух населення Білоцерківської сільської об'єднаної громади, 2015-2016 рр., осіб

Таким чином, демографічне навантаження (діти, пенсіонери, безробітні) на одну працюючу людину складає 1,4 особи.

При відсутності змін у сфері заробітної плати та соціальної політики держави це обумовлює необхідність передбачення в місцевому бюджеті можливості зростання витрат на соціальні потреби.

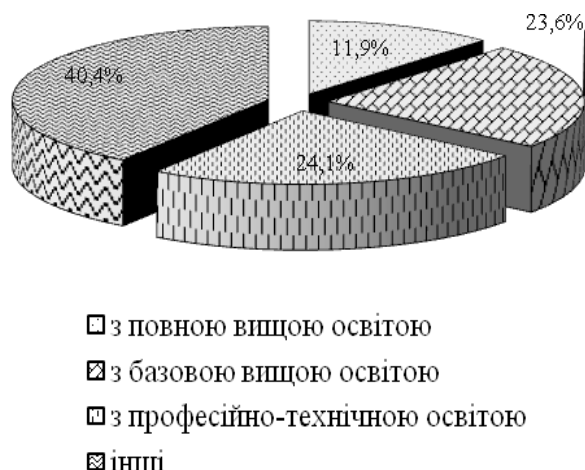
Структура населення за освітою дозволяє говорити про достатньо високий освітній потенціал. Серед осіб з освітою 11,9 % складають особи з повною вищою освітою, 23,6 % – з базовою вищою, 24,1 % – з професійно-технічною. Серед чоловіків освітня структура є такою: 11,3 % – повна вища; 22,5 % – базова вища; 26,1 % – професійно-технічна. Серед жінок відповідно: 12,4 %; 24,7 %; 22,0 %. Можна констатувати, що освітній рівень жінок є вищим, серед жінок налічується 37,1 % осіб з вищою освітою, тоді як серед чоловіків відповідний показник складає 33,8 % (рис. 4.9).

Обміління поселенської мережі тягне за собою зміну стану домогосподарств, які у складі реального сектору економіки є основними суб'єктами формування попиту, особливо коли йдеться про місцевий ринок.

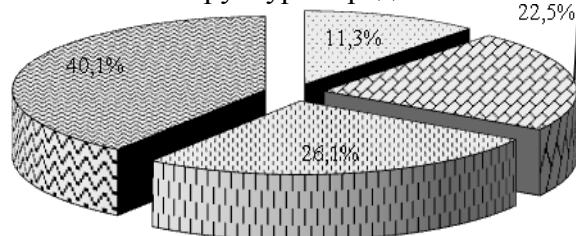
Склад населення Білоцерківської сільської
об'єднаної територіальної громади за

Структура населення за освітою, всього

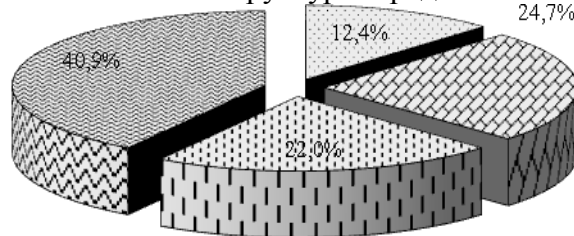

Освітня структура серед чоловіків

з повною вищою освітою
з базовою вищою освітою
з професійно-технічною освітою
інші

Освітня структура серед жінок

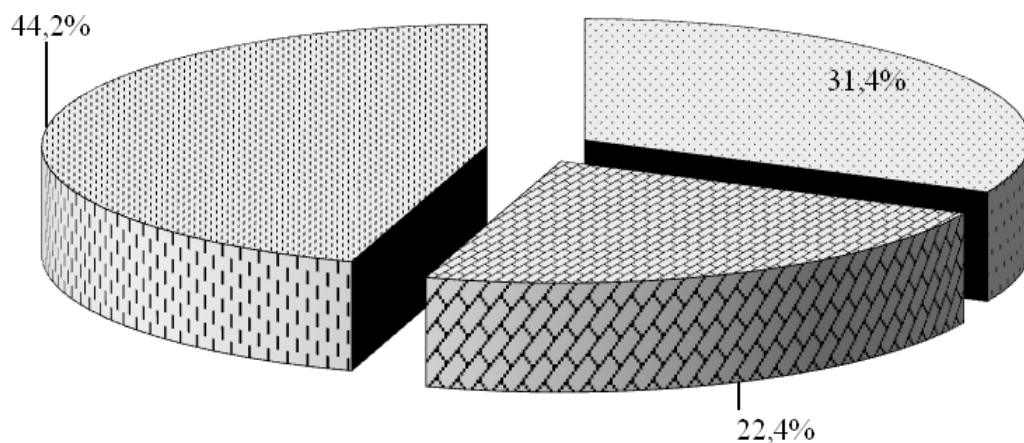
з повною вищою освітою
з базовою вищою освітою
з професійно-технічною освітою
інші

Рис. 4.9. Склад і структура населення Білоцерківської сільської об'єднаної територіальної громади за освітою, на 01.01.2016 р.

Саме домогосподарства є основними споживачами енергоресурсів, побутових приладів, будівельних матеріалів, послуг з ремонту і модернізації будівель, обробітку землі, тощо. На 01.01.2016 р. на території громади налічувалося 1656 домогосподарств, з яких 100,0 % – це приватне житло.

Серед власників домогосподарств 43,4 % складають жінки.

З усієї кількості, 31,4 % припадає на домогосподарства з одним членом сім'ї (рис. 4.10), 51,4 % домогосподарств не мають у своєму складі працюючих осіб; 76,2 % – не мають у своєму складі дітей. 15 домогосподарств (0,9 % від кількості усіх домогосподарств із дітьми) мають у своєму складі дітей без батька, 14 домогосподарств (0,8 % від відповідної кількості) – дітей без матері.

□ одна особа ▨ дві особи ▩ три особи і більше

Рис. 4.10. Розподіл домогосподарств Білоцерківської сільської об'єднаної територіальної громади за кількістю членів сім'ї, на 01.01.2016 р.

Лише 21,0 % домогосподарств утримують велику рогату худобу, 80,2 % – іншу худобу та птицю. 99,0 % домогосподарств мають у власності земельні ділянки. Найбільшу питому вагу складають домогосподарства без дітей. У більшості домогосподарств із дітьми виховується 1 дитина (рис. 4.11).

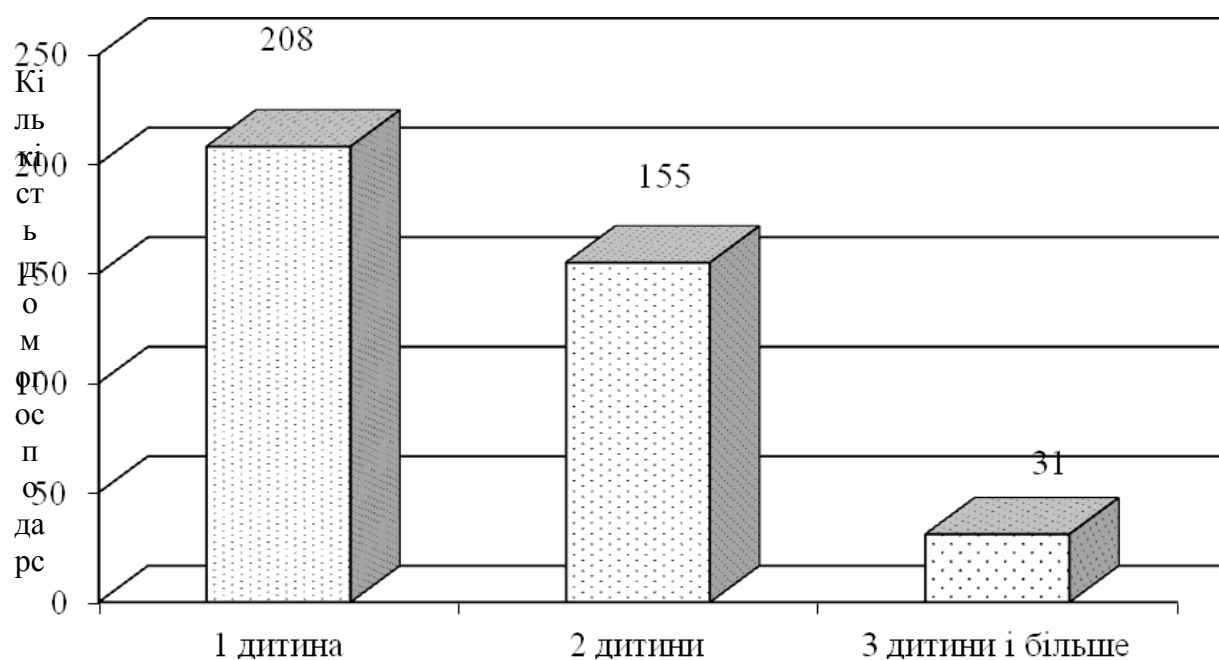

Рис. 4.11. Розподіл домогосподарств Білоцерківської сільської об'єднаної територіальної громади за кількістю дітей, на 01.01.2016 р.

На одну жінку у дітородному (фертильному) віці припадає 0,9 дітей, що не відповідає нормам розширеного відтворення і загрожує подальшою деградацією поселенської мережі громади.

Резюме.

Демографічна ситуація в населених пунктах Білоцерківської сільської об'єднаної територіальної громади має ряд негативних тенденцій, а саме:

спостерігається абсолютне скорочення чисельності населення як за рахунок природного, так і за рахунок міграційного скорочення;

демографічне навантаження на одного зайнятого є високим (1,0), що вимагає і вимагатиме в подальшому зростання соціальних витрат;

за статевою структурою населення переважають жінки, їх питома вага зростає у старших вікових групах. Виділяється контингент одиноких мешканців, у т.ч. похилого віку (20,7 %), які потребують повсякденної допомоги з харчування, лікування, прибирання житла, опалення та психологічної підтримки;

у загальній структурі населення діти віком від 0 до 17 років складають 20 %, переважна більшість сімей з дітьми (52,8 %) мають 1 дитину; 8,6 % сімей є неповними.

Зазначені тенденції обумовлюють подальше обміління поселенської мережі через відсутність навіть простого відтворення населення. Вимирання, виїзд і старіння населення погіршують якість трудового потенціалу, що може стати суттєвою проблемою для забезпечення місцевого економічного розвитку.

Скорочення чисельності населення автоматично звужує місцевий ринок товарів і послуг, що є однією із причин його інвестиційної непривабливості. Мають бути вжиті швидкі і кардинальні заходи щодо збільшення робочих місць, які дозволяють повернути назад молодь, що виїхала в інші місцевості, але не встигла там економічно та соціально закріпитися.

2. Зайнятість і доходи

Статистика зайнятості в сільській місцевості є заспокійливою, оскільки за сучасною методологією до зайнятих відносять і тих, хто працює в особистому селянському господарстві без оплати праці. 99,0 % домогосподарств Білоцерківської сільської об'єднаної громади мають у своєму розпорядженні земельні ділянки площею 2 га і/або утримають худобу, тому робота членів сімей по догляду за ними кваліфікується як зайнятість. Однак сільські мешканці не схильні вважати подібне прикладання праці повноцінною зайнятістю, для них остання асоціюється з роботою по найму на підставі трудового договору чи контракту з чітко визначеними умовами оплати праці.

За результатами опитування виявлено, що 58,5 % чоловіків і 79,2 % жінок не розглядають категорично працю в ОПГ як повноцінну зайнятість або вагаються вважати її такою.

Для глибшого розуміння проблеми вважаємо за доцільне у даному аналізі брати до уваги лише офіційно зареєстрованих найманих працівників підприємств і установ різних форм власності, які отримують заробітну плату.

Власники підприємств, у тому числі особистих селянських (самозайняті), не можуть бути віднесені до цієї категорії, оскільки вони

отримують підприємницький дохід, а не заробітну плату. Можлива ситуація, коли особа одночасно є підприємцем – власником і найманим працівником, тоді вона зараховується до числа зайнятих як найманий працівник. Члени сільських сімей, які працюють в особистих селянських господарствах, але не є їх власниками, не формують контингент самозайнятих, водночас їх не можна причислити й до зайнятих через відсутність заробітної плати й відповідних податкових зобов'язань.

Населення, яке здійснює трудову діяльність в особистих селянських господарствах без отримання заробітної плати за своєю економічною роллю схоже на ту категорію міського населення, яке працює на дачах, заміських чи міських садах і городах, виконує інші види діяльності по самозабезпеченню сім'ї (пошиття одягу, в'язання, вишивання, ремонт приміщень, консервування тощо), однак при цьому (якщо не працює за наймом) не відноситься до категорії зайнятих.

Дані додатку 3.4 показують, що найбільшу зайнятість для мешканців об'єднаної територіальної громади забезпечують переробні підприємства (промисловість) і підприємства сільського господарства, мисливства, лісового та рибного господарства – 74,6 % загальної кількості найманих працівників.

Розподіл найманих працівників за сферами економічної діяльності наведено на рис. 4.12.

Рис. 4.12. Розподіл найманих працівників за сферами економічної діяльності Білоцерківської сільської об'єднаної територіальної громади за видами економічної діяльності, на 01.01.2016 р., осіб

При цьому працівники сільської ради складають 1,3 % від загальної кількості найманих працівників. Навантаження населення на 1 працівника

апарату Білоцерківської сільської об'єднаної територіальної громади склало 121,3 особи.

На 01.01.2016 р. було офіційно зареєстровано 80 безробітних, що складає 5,6 % від загальної кількості економічно активного населення у працездатному віці. Серед безробітних 46,2 % складають жінки.

Доходи населення також формуються шляхом отримання соціальних трансфертів – пенсій, стипендій, допомоги сім'ям із дітьми, субсидій.

Резюме.

Проблема зайнятості для об'єднаної територіальної громади є гострою і залишатиметься такою у найближчій перспективі через ряд обставин, а саме:

скорочення потреби в найманих працівниках з боку сільськогосподарських підприємств унаслідок їх модернізації та зміни структури виробництва на користь менш трудомістких видів продукції;

недостатнє залучення місцевого населення до підприємницької діяльності через низьку купівельну спроможність мешканців, що не дозволяє сформувати окупний ринковий попит;

погіршення інвестиційної привабливості через «стиснення» місткості ринку, яка залежить від двох основних чинників – чисельності населення (спадна динаміка) і реальної купівельної спроможності (спадна динаміка).

Зайнятість в особистих селянських господарствах з метою самозабезпечення домогосподарств не може вважатися такою, що формує повноцінний дохід, оскільки від даного виду діяльності на ринок поступає лише незначна частина виробленої продукції, а заробітна плата, як правило, не виплачується. Викликає занепокоєння зростання залежності населення від соціальних трансфертів, що свідчить про звуження його економічної незалежності.

3.4. Бюджет Білоцерківської сільської об'єднаної територіальної громади

1. Доходи і видатки бюджету громади

У зв'язку із проведеною у 2014 р. фінансовою децентралізацією доходи бюджету у 2015 р. склали 1798,2 тис. грн. Доходна частина бюджету формується за рахунок таких основних податків і зборів (рис. 4.13):

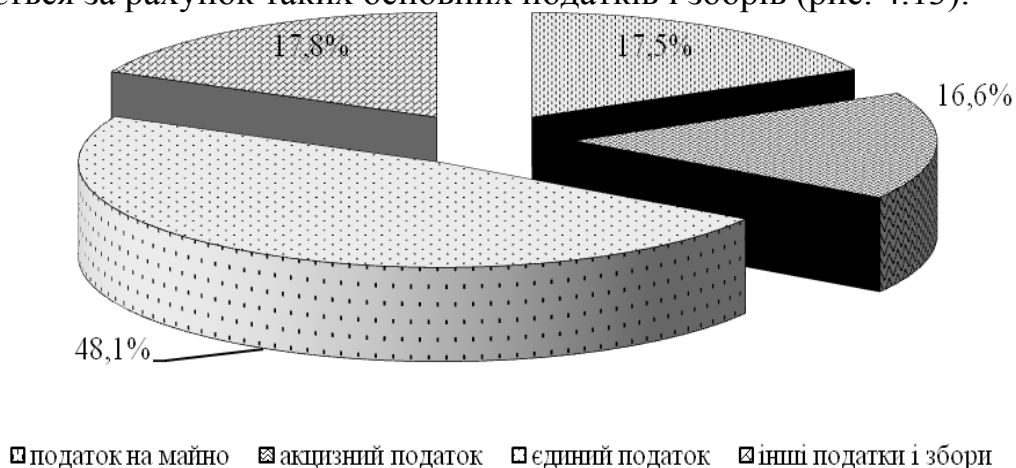

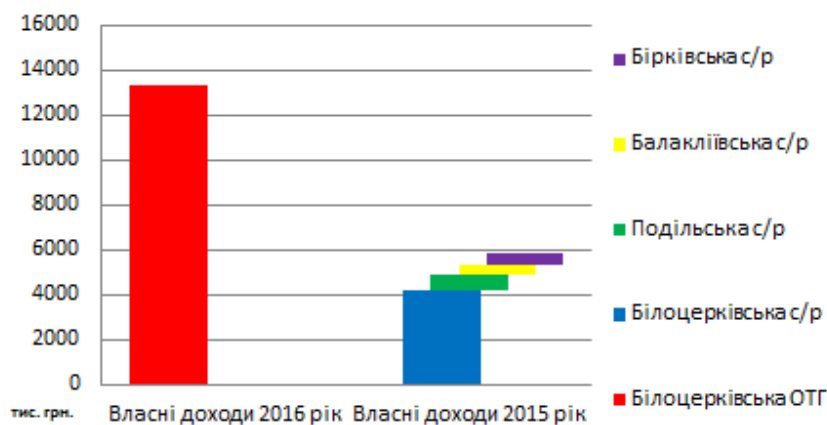
Рис. 4.13. Структура доходів бюджету Білоцерківської сільської об'єднаної громади, 2015 р., %

Дотації та субвенції складають 5,4 % бюджету, реверсна дотація – 4,7 % (84,4 тис. грн).

Видатки бюджету у 2015 р. склали 742,7 тис. грн, невитрачені кошти, швидше за все, акумулювалися у фонді розвитку громади (інформація з цього приводу не була надана).

Виконання бюджету забезпечується сільською радою, до складу якої входять голова ради – Лещенко І. В., 22 депутати, виконком у складі 7 осіб. Роботу ради організує апарат ради чисельністю 33 особи, 66,7 % якого складають жінки.

Розмір місцевого бюджету

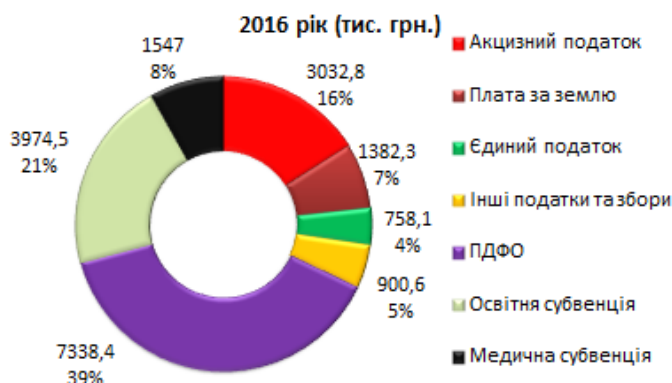

Власні доходи бюджету Білоцерківської сільської ради у розрахунку на 1 особу за 1 півріччя 2016 року збільшилися в 3 рази і склали 2514 грн. (у 2015 році – 797 грн.).

Бюджет на 2016 рік сформований з реверсною дотацією у розмірі 951,5 тис. грн. Освітня субвенція склала 5851,9 тис. грн., медична – 2367, 1 тис. грн. (надання первинної та вторинної медичної допомоги). У громаді Центр первинної медичної допомоги не створено, відповідно кошти медичної субвенції перераховуються у вигляді субвенції районному бюджету для фінансування медичних закладів громади.

Крім того, громада перераховує субвенції для надання відповідних послуг населенню територіальним центром надання соціальних послуг населенню та Великобагачанською дитячою музичною школою ім. Ф.Д.Кушнерика.

Структура доходів загального фонду

У структурі доходів загального фонду бюджету Білоцерківської сільської ради (разом з міжбюджетними трансфертами) серед податкових надходжень найбільшу частку складає податок на доходи фізичних осіб (7338,4 тис. грн. або 39%); та акцизний податок (3032,8 тис. грн. або 16 %).

У 2016 році Білоцерківська громада отримала 4,9 млн. грн.. коштів інфраструктурної субвенції, які спрямовані на реалізацію таких проектів:

1. капітальний ремонт дитячого садка «Берізка» по вулиці Першотравневій, 19 в селі Поділ Великобагачанського району Полтавської області

2. капітальний ремонт покрівлі будівлі Білоцерківської амбулаторії загальної практики сімейної медицини по вулиці Лесі Українки, 11 в селі Білоцерківка Великобагачанського району Полтавської області"

3. Реконструкція частини приміщень Балакліївської ЗОШ І-ІІ ступенів під дитячий садок «Малютко» по вулиці Центральна, 2 в селі Балаклія Великобагачанського району Полтавської області

4. Капітальний ремонт даху будівлі будинку культури в селі Бірки Великобагачанського району Полтавської області.

3.5. Наявність і стан закладів соціальної та житлово-комунальної сфери

На балансі об'єднаної територіальної громади усього перебуває 21 заклад соціальної інфраструктури, склад яких наведено на рис. 5.1.

Загальноосвітні навчальні заклади І-ІІІ ступенів

Бібліотеки

Загальноосвітні навчальні заклади І-ІІ ступенів

Фельдшерсько-акушерські пункти

Дошкільні навчальні заклади

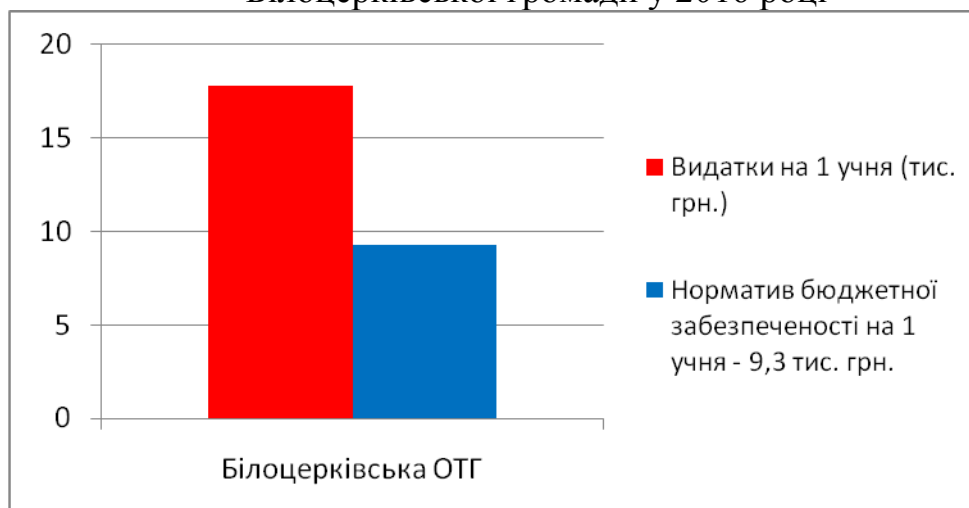

Рис. 5.1. Склад закладів соціальної інфраструктури Білоцерківської сільської об'єднаної територіальної громади, на 01.01.2016 р., одиниць

У 2016 р. у дошкільних закладах перебувало 99 дітей (47 хлопчиків, 52 дівчинки), а навантаженість на одне місце становила 2 особи. У загальноосвітніх навчальних закладах навчалось 338 дітей, з них 181 хлопчик.

Вартість навчання 1 учня у 2016 році склала 17,8 тис. грн. (норматив на 1 учня складає 9,3 тис. грн..).

Вартість утримання 1 учня в загальноосвітніх навчальних закладах Білоцерківської громади у 2016 році

Поступово скорочується кількість дітей, що навчаються в професійно-технічних навчальних закладах, з 2012 р. по 2016 р. загальне скорочення склало 7,8 % (юнаків – 8,6 %, дівчаток – 6,8 %).

Загальна кількість працівників соціальної сфери у 2016 р. становила 119 осіб, з них 92 вчителів, 13 лікарів і 14 осіб працювало в інших закладах соціальної сфери.

Для подальшого соціального розвитку громади має значення стан закладів соціальної інфраструктури (час введення в дію, потреба в ремонті, реконструкції чи переобладнанні). Найновіший дошкільний заклад побудовано у 1989 р. (с. Білоцерківка, 27 років термін експлуатації). Він потребує капітального ремонту (заміни підлоги, комунікацій), а також переобладнання – заміни ліжок, холодильної камери, придбання дидактичних засобів тощо. Навчально-виховний комплекс у с. Бірки збудовано у 1979 р. (термін експлуатації 37 років), нагальною проблемою є заміна даху, опалення, але осучаснення потребує і оснащення комплексу. Інші дошкільні

заклади також потребують модернізації – від заміни системи опалення до ремонту парканів і приведення до ладу прилеглої території.

Оскільки потреба місцевого населення у послугах дошкільних закладів освіти не задовольняється актуальною є необхідність розширення потужності існуючих закладів або будівництва нового.

Терміни експлуатації шкільних закладів є значно більшими, так середня школа в с. Красногорівка побудована в 1913 р. (103 р.), у с. Білоцерківка – в 1914 р., у с. Поділ – у 1947 р. Найновіша середня школа зведена у 1973 р. у с. Балаклія.

Проблемою експлуатації шкіл, крім необхідності у капітальному ремонті та переоснащенні відповідно до сучасних освітніх вимог (комп'ютеризація, використання інтерактивних дощок тощо), є їхня низька завантаженість (рис. 5.2).

Так, найвищою є завантаженість середньої школи у с. Красногорівка – 56,9 %, а завантаженість навчально-виховного комплексу в с. Бірки складає 17,3 %.

Сільські будинки культури потребують модернізації систем опалення, а заклади охорони здоров'я – оснащення сучасним медичним обладнанням.

Житловий фонд населення громади представлено приватними індивідуальними будинками, він складає 104,2 тис. м² загальної площі. Забезпеченість житлом 1 мешканця становить 25 м². При цьому у помешканнях відсутнє централізоване газо-, водо- і теплопостачання. Усі будинки потребують енергоаудиту й енергомодернізації (різною мірою).

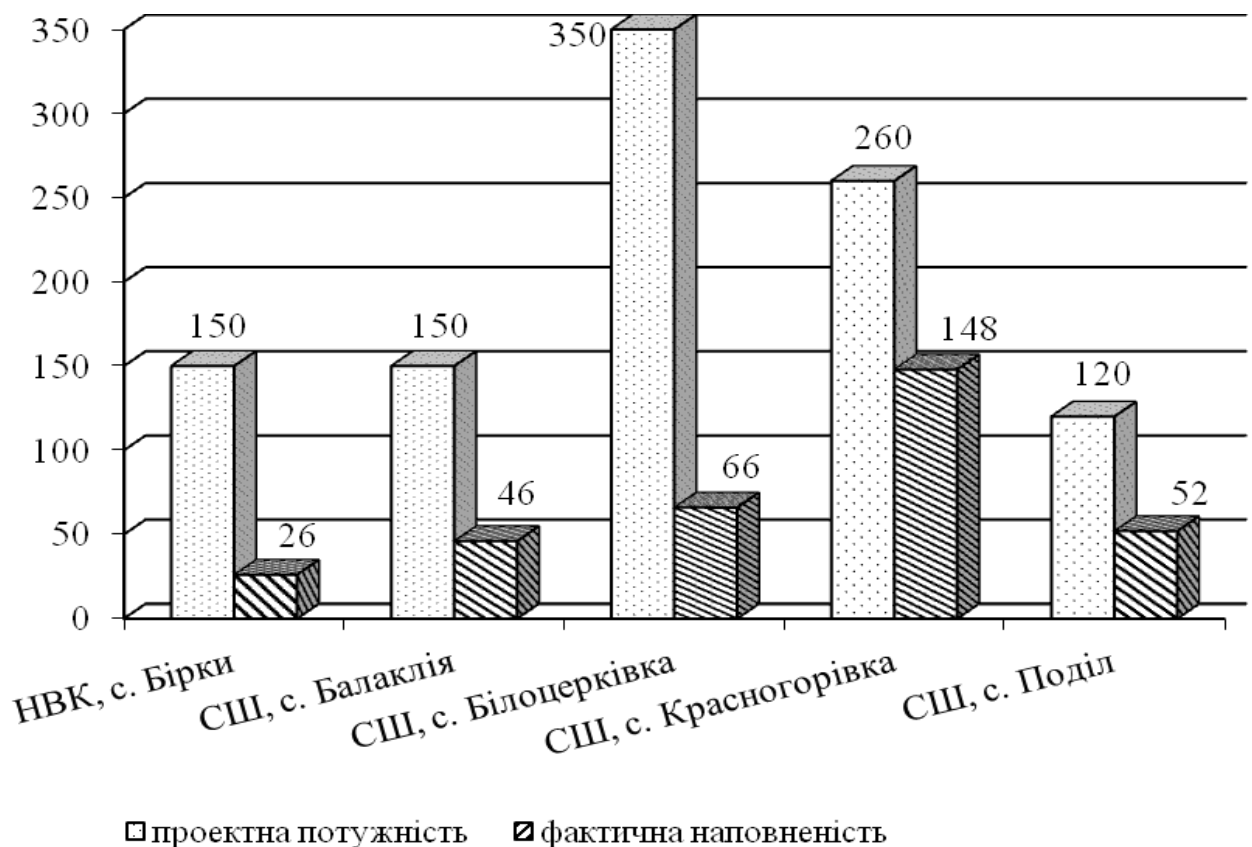

Рис. 5.1. Проектна потужність та фактична наповненість навчальних закладів Білоцерківської сільської об'єднаної територіальної громади, на 01.01.2016 р., осіб

Протягом 2012-2016 рр. житлове будівництво не велось.

Сполучення між населеними пунктами громади, між населеними пунктами і адміністративними центрами району й області здійснюється по дорогах з твердим покриттям. Для виконання технологічних робіт сільгоспвиробниками за межами населених пунктів використовуються польові дороги. Значна частина доріг міжміського сполучення і внутрішніх доріг громади потребує ремонту та реконструкції. Постійної уваги вимагають придорожні лісосмуги: санітарної вирубки, догляду, насадження.

Населення громади забезпечене мобільним і стаціонарним телефонним зв'язком, є доступ до мережі Інтернет. Сучасний стан транспортного та інформаційного зв'язку, хоча і не є ідеальним, дозволяє оперативно приймати рішення, здійснювати зовнішні комунікації, мобілізувати населення для виконання невідкладних робіт.

Резюме.

Усі об'єкти соціальної інфраструктури і майже увесь житловий фонд були зведені у радянських період. З 1991 р. до 2016 р. модернізація закладів освіти, медицини і культури не здійснювалася.

Капітальні та косметичні ремонти приміщень не знімають проблему енергоефективності та осучаснення обладнання закладів медицини й освіти.

Необхідно збільшувати потужність дошкільних закладів і проводити оптимізацію шкіл з метою більш раціонального використання місцевого бюджету.

У контексті необхідності забезпечення економічного розвитку громади необхідно заохочувати молодь до отримання технічної освіти та робочих спеціальностей, що дозволить підвищити кадрову самодостатність громади.

Роботи по осучасненню та модернізації об'єктів соціальної інфраструктури і житлово-комунального фонду повинні плануватися, виходячи із стратегічних пріоритетів (енергоефективності, ощадності, збільшення зручностей тощо) і мати постійний характер.

ВИСНОВОК

Сучасний стан ресурсного потенціалу Білоцерківської сільської об'єднаної територіальної громади відзначається такими характеристиками:

територіальне розташування громади є компактным і зручним з економічної точки зору;

підприємства реального сектора економіки, що забезпечують формування економічної основи громади (місцевий бюджет і доходи громадян), у переважній більшості здійснюють виробництво та переробку сільськогосподарської сировини. Моногалузевий характер економіки є завжди уразливим, а тому доцільною є економічна диверсифікація;

земельні ресурси на території громади представлені землями сільськогосподарського призначення, більше 70 % яких мають особливу цінність; лісового господарства; транспорту; промисловості та запасу. Майже 60 % земель, не наданих у власність і користування, є значним не використаним потенціалом розвитку;

демографічна ситуація є складною (природний приріст складає –50 осіб), але не критичною, оскільки спостерігається позитивне міграційне сальдо (+34 особи);

доходи громадян є вкрай низькими і відбивають відсутність активності населення щодо самозайнятості – 78 % доходів формується за рахунок заробітної плати, доходів від особистого господарства і соціальних виплат;

рівень безробіття становить 5,6 %, що актуалізує проблему зайнятості і доходів, створює соціальну напругу і виводить питання створення робочих місць на чільне місце у забезпеченні соціально-економічного розвитку;

якість трудового потенціалу погіршується, що виражається у дефіциті інженерно-технічних кадрів, зниженні кваліфікації працівників, відсутності трудової мотивації тощо;

стан інфраструктурних об'єктів потребує оновлення й модернізації, оскільки всі вони зведені протягом минулого століття;

складові ресурсного потенціалу: земля, виробничі потужності і робоча сила не повною мірою залучені до економічного процесу, що є свідченням неефективного його використання. Розвиток ресурсного потенціалу вимагає значних інвестицій, однак залучення приватних інвестицій гальмуватиметься найближчим часом відсутністю ринків і скороченням споживчого попиту всередині країни.

4. ГОЛОВНІ ЧИННИКИ СТРАТЕГІЧНОГО ВИБОРУ

4.1. Сценарії розвитку Білоцерківської громади

Сценарне моделювання є важливою методологічною базою стратегічного вибору³.

Сценарій – деяка послідовність подій, які можуть відбутися в майбутньому із значною долею ймовірності за певних умов. Такі умови, або фактори, можуть бути як зовнішні, так і внутрішні.

Іншими словами, в основі кожного сценарію повинні бути покладені базові сценарні припущення, за яких можуть виникати ті чи інші фактори впливу.

Зважаючи на те, що для новоствореної ОТГ дуже мало даних для відстеження попередньої динаміки соціально-економічних процесів, повноцінне формулювання сценаріїв у 2016 році неможливе (стане можливим під час наступних періодів стратегічного планування – через 3-5 років). Таким чином, наведені нижче елементи сценарного моделювання відображають, передусім вплив на громаду зовнішніх факторів.

Основними сценаріями розвитку є: інерційний (песимістичний) та модернізаційний (реалістичний).

Інерційний сценарій розвитку

Інерційний (песимістичний), сценарій розвитку регіону формується за комплексу припущень, що тривкий у часі (горизонті планування) баланс зовнішніх і внутрішніх факторів впливу на стан громади як соціально-економічної системи залишається незмінним, тобто послідовність станів системи змінюється за інерцією: громада рухається по інерції, суспільно-економічний стан країни не сприяє розвитку.

Базові припущення інерційного сценарію - національний рівень:

Продовження проведення антитерористичної операції на сході країни

Здешевлення національної грошової одиниці.

Скорочення інвестицій в країні, в тому числі коштів міжнародної технічної допомоги.

Зростання заборгованості населення за житлово-комунальні послуги.

Зниження темпів впровадження реформ, в тому числі реформи з децентралізації влади.

Проведення антикорупційних заходів не впливають суттєво на ситуацію в країні.

Базові припущення інерційного сценарію – місцевий рівень:

Державна підтримка об'єднаних громад продовжується.

³ Ткачук А.Ф. Стратегічне планування у громаді(навчальний модуль) / Анатолій Ткачук, Василь Кашевський, Петро Мавко. – К.: ІКЦ «Легальний статус», 2016. – 96 с.

Поступово відновлюються соціальні об'єкти в громаді.

Рівень доходів населення залишається на невисокому рівні або й дещо знижується.

Результат інерційного сценарію:

Розвиток громади залежить в більшій мірі від фінансування з державного бюджету та роботи бюджетотворюючих підприємств;

Залучення інвестицій, в тому числі міжнародної технічної допомоги призупиняється.

Кошти сільського бюджету вкладаються в об'єкти соціальної інфраструктури, яка досить

Продовжується відтік молоді до міст, зберігається тенденція старіння сільського населення.

Кількість новостворених робочих місць в громаді недостатній для потреб громади.

Основними доходами сільського населення є соціальні виплати та нелегальний заробіток.

Несприятливий бізнес клімат в громаді стримує розвиток підприємництва.

Модернізаційний сценарій розвитку

Модернізаційний (реалістичний) сценарій розвитку будується на припущеннях, за яких формуються найсприятливіші зовнішні (глобальні та національні) та внутрішні (ті, які громада здатна створити самостійно) фактори впливу: громада активно використовує можливості в умовах швидкого суспільно-економічного розвитку країни.

Базові припущення модернізаційного сценарію – національний та регіональний рівень:

Прискорення темпів впровадження реформ, в тому числі щодо децентралізації влади.

Завершення антитерористичної операції та стабілізація ситуації на сході країни.

Підвищення інвестиційної привабливості України, залучення інвестицій в розвиток регіонів.

Зростання рівня доходів населення, зниження заборгованості населення за житлово-комунальні послуги.

Ефективне впровадження регіональної політики сприяє розвитку регіонів.

Базові припущення модернізаційного сценарію – місцевий рівень:

Громада збільшується за рахунок приєднання сусідніх сільських рад.

В громаді реалізуються інвестиційні проекти, спрямовані на підвищення економічної спроможності громади.

Створені нові робочі місця, розвивається мале та середнє підприємництво.

В громаді розроблені ключові планувальні документи - стратегія розвитку, генеральні плани населених пунктів, схема планування території громади.

Громада ефективно залучає та використовує кошти Державного фонду регіонального розвитку, інфраструктурну субвенцію, кошти міжнародної технічної допомоги.

Заклади освіти забезпечують високий рівень освіти учнів.

Молодь громади після закінчення навчання в вищих навчальних закладах України повертається в сільську раду працювати.

Результат модернізаційного сценарію:

Приєднання до Білоцерківської ОТГ суміжних сільських рад, що мають нижчий рівень доходів бюджету.

Активізація економічного розвитку громади.

Підприємства, що діють на території Білоцерківської громади, розширюють сфери діяльності, забезпечуючи мешканців громади роботою.

Збільшуються податкові надходження до бюджету сільської ради.

Створене комунальне підприємство надає житлово-комунальні послуги мешканцям громади.

Залучення інвестицій, в тому числі грантів, дає можливість модернізувати соціальну інфраструктуру та покращити умови проживання сільських мешканців.

Активізація малого та середнього підприємництва.

4.2. Стратегічне бачення розвитку Білоцерківської громади

(за результатами засідання робочої групи 26 серпня 2016 року)

Спроможна сільська громада з високим рівнем соціальної взаємодії, потужною економічною основою, що сприяє забезпеченню зайнятості населення і підвищенню його життєвого рівня, з комфортними умовами проживання, належним рівнем надання медичних, освітніх, культурних, житлово-комунальних, побутових послуг, розвиненою мережею торговельного забезпечення та транспортного сполучення.

Спільність активних, небайдужих людей, об'єднаних єдиними цінностями, морально-етичними і культурними нормами, любов'ю до своєї землі, бажанням відповідально працювати, виховувати молоде покоління у вірі та пошані до ближніх та зберігати й примножувати традиції рідного краю.

4.3. SWOT-аналіз Білоцерківської громади

(за результатами засідання робочої групи 15 серпня 2016 року)

SWOT-аналіз Білоцерківської громади

Сильні сторони	Слабкі сторони
– Вигідне економіко-географічне положення – наближеність до обласного центру як наукового, інтелектуального осередку; – Близькість до автомагістралі Київ – Харків – Довжанський дає можливість створення логістичного центру, додаткові надходження до бюджету; – Працюють промислове підприємство, сільськогосподарські підприємства; фермерські господарства, що забезпечують населення роботою та надходження до сільського бюджету – Розширення діяльності промислового підприємства (додаткові робочі місця); – Співпраця місцевої влади з бізнесом; – Наявність Красногорівського професійно-технічного училища, яке готує фахівців робітничих спеціальностей; – Наявність діючої соціальної інфраструктури в галузях освіти, медицини, культури; – Міграційний приріст населення; – Наявність управлінського досвіду у керівництва громади; – Наявний природно-рекреаційний потенціал (річка, ліс); – Розташування на території сільської ради дитячо-оздоровчого табору “Соснова поляна”, де можуть відпочивати діти з сіл, працювати місцеві жителі, постачати продукти харчування; – Наявність корисних копалин місцевого значення; – Збалансованість складу населення за статтю в працездатному віці.	– Скорочення чисельності населення за рахунок природного скорочення – Відсутність соціальної єдності в громаді (як наслідок – пасивність, інертність, незацікавленість у суспільному житті); – Поганий стан дорожньої інфраструктури, незадовільне транспортне сполучення між селами – Недостатня розвинена мережа закладів торгівлі у віддалених населених пунктах; – Низький рівень доходів; – Більшість закладів бюджетної сфери морально застаріли, інженерна інфраструктура зношена або відсутні, недостатній рівень матеріально-технічного забезпечення; – Недостатній рівень соціальної роботи з населенням (молоддю, людьми похилого віку); – Незадовільний рівень житлово-комунальних та побутових послуг (вивезення сміття водопостачання, благоустрій тощо); – Погана якість води та відсутність централізованого водопостачання; – Відсутність Генерального плану сіл, інвентаризації земель сільської ради, що спричиняє недоотримання коштів бюджетом сільської ради – Кількість місць в дитячих садках не задовольняє потребу – Відсутня туристична інфраструктура – Залежність рівня життя в громаді від діяльності двох найбільших підприємств в сільській раді; – Наявність прихованого безробіття; – Низький рівень розвитку підприємництва.
Можливості	Загрози
– Проведення реформи децентралізації влади; – Укрупнення адміністративно-	– Неупорядкованість земельного законодавства щодо земель за межами населених пунктів;

територіальних одиниць; – Надання державної підтримки об'єднаним громадам (субвенція на розвиток інфраструктури, кошти Державного фонду регіонального розвитку тощо); – Можливість залучення кваліфікованих фахівців за рахунок зниження зайнятості за межами громади – Підтримка об'єднаних громад за рахунок проектів міжнародної технічної допомоги – Покращення іміджу України на міжнародній арені, що підвищить інвестиційну привабливість	– Зниження темпів проведення реформи децентралізації влади, – Зростання недовіри до державної влади – Нестабільність політичної ситуації – Подальше підвищення цін на енергоносії – Нестабільний ситуація на Сході України (загострення та продовження воєнного конфлікту); – Виведення інвестицій; – Відсутність економічної конкуренції; – Здешевлення національної валюти; – Відсутність прийнятної фінансово-кредитної політики; – Поширення бідності.
--	---

4.4. SWOT-матриця Білоцерківської громади

SWOT-матриця дозволяє виявити взаємозв'язки між «внутрішніми» (сильні та слабкі сторони) та «зовнішніми» (можливості та загрози) факторами, які мають стратегічне значення для громади. Суцільна лінія символізує сильний взаємозв'язок, пунктирна – слабкий. Саме ці взаємозв'язки дозволяють сформулювати порівняльні переваги, виклики і ризики, які є основою для стратегічного вибору – формулювання стратегічних та операційних цілей розвитку громади на довгострокову перспективу⁴.

Порівняльні переваги

Сильні сторони

Вигідне економіко-географічне положення – наближеність до обласного центру як наукового, інтелектуального осередку
Близькість до автомагістралі Київ – Харків – Довжанський дає можливість створення логістичного центру, додаткові надходження до бюджету
Співпраця місцевої влади з бізнесом
Розширення діяльності промислового підприємства (додаткові робочі місця);
Працюють промислове підприємство, сільськогосподарські підприємства; фермерські господарства
Наявність Красногорівського професійно-технічного училища, яке готує фахівців робітничих спеціальностей
Наявність діючої соціальної інфраструктури в галузях освіти, медицини, культури
Міграційний приріст населення
Наявність управлінського досвіду у керівництва громади
Наявний природно-рекреаційний потенціал (річка, ліс);
Розташування на території сільської ради дитячо-оздоровчого табору "Соснова поляна", де можуть відпочивати діти з сіл, працювати місцеві жителі, постачати продукти харчування
Наявність корисних копалин місцевого значення
Збалансованість складу населення за статтю в працездатному віці

Можливості

Проведення реформи децентралізації влади
Укрупнення адміністративно-територіальних одиниць
Надання державної підтримки об'єднаним громадам
Можливість залучення кваліфікованих фахівців за рахунок зниження зайнятості за межами громади
Підтримка об'єднаних громад за рахунок проектів міжнародної технічної допомоги
Покращення іміджу України на міжнародній арені, що підвищить інвестиційну привабливість

⁴ Ткачук А.Ф. Стратегічне планування у громаді(навчальний модуль) / Анатолій Ткачук, Василь Кашевський, Петро Мавко. – К.: ІКЦ «Легальний статус», 2016. – 96 с.

Виклики

Слабкі сторони

Скорочення чисельності населення за рахунок природного скорочення

Відсутність соціальної єдності в громаді

Поганий стан дорожньої інфраструктури, незадовільне транспортне сполучення між селами

Недостатня розвинена мережа закладів торгівлі у віддалених населених пунктах

Низький рівень доходів

Більшість закладів бюджетної сфери морально застаріли, інженерна інфраструктура зношена або відсутні, недостатній рівень матеріально-технічного забезпечення

Недостатній рівень соціальної роботи з населенням (молоддю, людьми похилого віку)

Незадовільний рівень житлово-комунальних та побутових послуг (вивезення сміття водопостачання, благоустрій тощо);

Погана якість води та відсутність централізованого водопостачання

Відсутність Генерального плану сіл, інвентаризації земель сільської ради, що спричиняє недоотримання коштів бюджетом сільської ради

Кількість місць в дитячих садках не задовольняє потребу

Відсутня туристична інфраструктура

Залежність рівня життя в громаді від діяльності двох найбільших підприємств в сільській раді;

Наявність прихованого безробіття

Низький рівень розвитку підприємництва

Можливості

Проведення реформи децентралізації влади

Укрупнення адміністративно-територіальних одиниць

Надання державної підтримки об'єднаним громадам

Можливість залучення кваліфікованих фахівців за рахунок зниження зайнятості за межами громади

Підтримка об'єднаних громад за рахунок проектів міжнародної технічної допомоги

Покращення іміджу України на міжнародній арені, що підвищить інвестиційну привабливість

Ризики

Слабкі сторони

Скорочення чисельності населення за рахунок природного скорочення

Відсутність соціальної єдності в громаді

Поганий стан дорожньої інфраструктури, незадовільне транспортне сполучення між селами

Недостатня розвинена мережа закладів торгівлі у віддалених населених пунктах

Низький рівень доходів

Більшість закладів бюджетної сфери морально застаріли, інженерна інфраструктура зношена або відсутні, недостатній рівень матеріально-технічного забезпечення

Недостатній рівень соціальної роботи з населенням (молоддю, людьми похилого віку)

Незадовільний рівень житлово-комунальних та побутових послуг (вивезення сміття, водопостачання, благоустрій тощо);

Погана якість води та відсутність централізованого водопостачання

Відсутність Генерального плану сіл, інвентаризації земель сільської ради, що спричиняє недоотримання коштів бюджетом сільської ради

Кількість місць в дитячих садках не задовольняє потребу

Відсутня туристична інфраструктура

Залежність рівня життя в громаді від діяльності двох найбільших підприємств в сільській раді;

Наявність прихованого безробіття

Низький рівень розвитку підприємництва

Загрози

Неупорядкованість земельного законодавства щодо земель за межами населених пунктів;

Зниження темпів проведення реформи децентралізації влади

Зростання недовіри до державної влади

Нестабільність політичної ситуації

Подальше підвищення цін на енергоносії

Нестабільний ситуація на Сході України (загострення та продовження воєнного конфлікту);

Виведення інвестицій

Відсутність економічної конкуренції

Здешевлення національної валюти

Відсутність прийнятної фінансово-кредитної політики

Поширення бідності

5. СТРАТЕГІЧНІ, ОПЕРАЦІЙНІ ЦІЛІ ТА ЗАВДАННЯ

На засіданнях робочої групи було сформовано три стратегічні цілі розвитку Білоцерківської громади:

1. Посилення економічної бази розвитку громади
2. Розвиток території громади
3. Розвиток громадянського суспільства

Для досягнення стратегічного бачення, за кожною стратегічною ціллю були визначені операційні цілі. Стратегічні цілі повинні давати відповідь на запитання, що необхідно зробити, щоб досягти бачення розвитку громади. Операційні цілі деталізовані в завданнях. Завдання дають відповіді на питання, яким шляхом, яким чином громада намагатиметься досягнути цілей свого розвитку.

Структура стратегічних, операційних цілей та завдань Стратегії розвитку Білоцерківської громади до 2025 року

Стратегічні цілі	Операційні цілі	Завдання
1. Посилення економічної бази розвитку громади	1.1. Розвиток малого підприємництва	1.1.1. Створення інфраструктури підтримки бізнесу
		1.1.2. Створення сільськогосподарських ринків
	1.2. Створення умов для залучення інвестицій	1.2.1. Виготовлення просторово-планувальної документації
		1.2.2. Підготовка інвестиційних майданчиків
	1.3. Підвищення доходів сільських домогосподарств	1.3.1. Формування в громаді профільних кластерів господарювання
		1.3.2. Створення обслуговуючих сільськогосподарських кооперативів
		1.3.3. Розвиток органічного сільського господарства, в тому числі вирощування плодово-ягідної продукції та дикоросів
2. Розвиток території громади	2.1. Формування системи надання якісних житлово-комунальних послуг	2.1.1. Забезпечення населення громади централізованим водопостачанням
		2.1.2. Створення системи поводження з твердими та рідкими побутовими відходами
		2.1.3. Будівництво сміттесортувальної лінії з полігоном тимчасового зберігання ТПВ
		2.1.4. Створення комунального підприємства для надання житлово-комунальних послуг та

		благоустрою території
	2.2. Розвиток інженерної інфраструктури в громаді	2.2.1. Забезпечення належної якості доріг та супутньої інфраструктури
		2.2.2. Забезпечення населених пунктів якісним вуличним освітленням
		2.2.3. Проведення заходів з енергозбереження
	2.3. Підвищення якості життя в громаді	2.3.1. Підвищення рівня якості освіти в громаді
		2.3.2. Підвищення якості послуг закладів охорони здоров'я
		2.3.3. Розширення можливостей для забезпечення культурних потреб та здорового способу життя
		2.3.4. Забезпечення громадської безпеки
3. Розвиток громадянсько го суспільства	3.1. Запровадження принципів та механізмів участі громади в процесах управління її розвитком	3.1.1. Створення сайту громади, його розвиток та залучення членів громади
		3.1.2. Ініціювання створення та підтримка органів самоорганізації населення
		3.1.3. Створення у внутрішніх громадах центрів громадської активності
		3.1.4. Запровадження партисипаторного бюджету

Стратегічна ціль 1. Посилення економічної бази розвитку громади

Визначена робочою групою Стратегічна ціль 1 «Посилення економічної бази розвитку громади» узгоджується із стратегічними цілями 2 та 3 «Підвищення ефективності використання економічного потенціалу регіону», «Розвиток сільських територій» Стратегії розвитку Полтавської області на період 2015-2017 та Цілю 1 «Підвищення рівня конкурентоспроможності регіонів» Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року.

Білоцерківська громада має потенціал до посилення економічної основи розвитку громади. Сільська рада розташована на трасі загальнодержавного значення, кадровий потенціал дозволяє говорити про можливості розвитку підприємництва.

Додаткові робочі місця для населення можуть бути створені як в бюджетних установах громад, так і на ключових підприємствах (промисловому та сільськогосподарських). Проте ключовим фактором для розвитку села має стати самозайнятість населення, яка свідчитиме про прагнення населення залишатися та працювати в селі та необхідність створення комфортних умов проживання.

Досягти зазначеної стратегічної цілі можливо шляхом реалізації наступних операційних цілей та завдань.

Операційна ціль 1.1. Розвиток малого підприємництва

Завдання 1.1.1. Створення інфраструктури підтримки бізнесу

Дане завдання передбачає створення сприятливих умов для розвитку малого підприємництва шляхом розробки сільської програми стимулювання малого бізнесу (надання пільгових кредитів для започаткування власної справи в перспективних для громади сферах, в тому числі надання послуг (побутових, перукарських тощо). Крім того, можливим є підтримка молоді та жінок (стартап), в тому числі на умовах безвідсоткового повернення коштів.

Для розвитку бізнесу в сільській місцевості першочерговим є наявність просторо-планувальної документації (генеральні плани населених пунктів та схема планування території громади) та земельних ділянок, виділених як інвестиційні майданчики для розвитку бізнесу.

Ключовою послугою для малого підприємства є сприяння з боку влади для надання необхідних адміністративних послуг – створення Центру надання адміністративних послуг чи робота державного реєстратора.

Комунікативним майданчиком для діалогу влади та бізнесу можуть стати бізнес-форуми та круглі столи для узгодження інтересів та налагодження співпраці.

Завдання 1.1.2. Створення сільськогосподарських ринків

Місцеве населення в громаді займається присадибним господарством – вирощуванням овочів та фруктів, проте найближчі ринки збуту – районний центр - сел. В. Багачка, міста Миргород та Полтава.

Через населені пункти Білоцерківської громади пролягає траса Київ-Харків-Довжанський, що створює можливість розвитку сільськогосподарського ринку неподалік транспортної артерії.

Створення комунального сільськогосподарського ринку може стати можливістю для місцевого населення продавати надлишки виробленої сільськогосподарської продукції.

Операційна ціль 1.2. Створення умов для залучення інвестицій

Завдання 1.2.1. Виготовлення просторово-планувальної документації

Просторово-планувальна документація є основою для планування територіального розвитку громади. Так, відповідно до Закону України “Про регулювання містобудівної діяльності”, заборонені будь-які операції із земельними ділянками для містобудівних потреб без виготовлених та затверджених в установленому порядку просторово-планувальної документації.

Досягнення завдання передбачається шляхом:

Замовлення виготовлення генеральних планів населених пунктів, в першу чергу - центру громади (с. Білоцерківка), с. Красногорівка та центрів колишніх сільських рад (с. Балаклія, с. Поділ, с. Бірки);

Замовлення виготовлення схеми планування території громади. *До того, як повноваження розпорядження землями за межами населених пунктів не передано до територіальних громад, замовлення такої роботи напряму від Білоцерківської сільської ради неможливе. Однак можна вирішувати питання щодо замовлення схеми планування території громади Великобагачанською районною радою.*

Інвентаризація земель громади. *До того, як повноваження розпорядження землями за межами населених пунктів не передано до територіальних громад, замовлення такої роботи напряму від Білоцерківської сільської ради неможливе. Однак можна вирішувати питання щодо замовлення схеми планування території громади Великобагачанською районною радою*

Завдання 1.2.2. Підготовка інвестиційних майданчиків

Залучення інвестицій завжди стоїть на порядку денному з метою місцевого розвитку. Реформування місцевого самоврядування та укрупнення адміністративно-територіальних одиниць має стимулювання бізнес розміщувати свої потужності в об’єднаних громадах.

Досягнення завдання передбачається шляхом:

- визначення земельних ділянок чи приміщень, що можуть бути надані інвестору для реалізації проєктів (щодо земельної ділянки - можливо лише після розроблення Генерального плану відповідного населеного пункту чи схеми планування території або детальних планів конкретної території);
- підведення необхідних комунікацій до земельної ділянки (електроенергія, вода, газ, наявність транспортного сполучення тощо);
- сприяння оформленню дозвільних та землепорядних документів.

Операційна ціль 1.3. Підвищення доходів сільських домогосподарств

Завдання 1.3.1. Формування в громаді профільних кластерів господарювання

На думку членів робочої групи, що були озвучені в процесі підготовки стратегічного документа, перспективним для громади є створення кластерів щодо виробництва м'яса; вирощування овочів та фруктів.

Перевагами створення кластерів є об'єднання ресурсів з метою: придбання матеріально-технічних ресурсів на вигідних умовах; підготовки і залучити кваліфіковану робочу силу; розширення ринків збуту; концентрація коштів під масштабні проєкти; зменшення витрат і рівня ризику; залучення і виконання замовлення великого обсягу з вимогами вищої якості.

Завдання 1.3.2. Створення обслуговуючих сільськогосподарських кооперативів

Кожен виробник сільськогосподарської продукції стикається з низкою економічних, організаційних та технологічних проблем. Ситуація на ринку – не на користь дрібних сільськогосподарських товаровиробників. Проте, якщо кілька дрібних товаровиробників об'єднуються, то відразу відчують перевагу великого виробника чи покупця. Такі об'єднання дозволять:

- здійснювати переробку сировини, що підвищує вартість продукту й водночас створює робочі місця;
- зберігати продукцію до кращих сезонних цін;
- використовувати технології, щоб зберегти якість продукту протягом тривалого періоду, доки він не дійде до кінцевого пункту призначення;
- купувати насіння, добрива, паливо та інші ресурси за оптовими цінами;
- купувати сільгосптехніку або орендувати її за пільговою ціною й обслуговувати її за нижчими тарифами;
- працювати з донорами та агентствами з технічної допомоги, щоб отримати гранти для реалізації проєктів, які будуть відповідати їхнім інтересам.

Тому в ході обговорення перспективних напрямків розвитку громади учасники зібрань дійшли згоди про важливість кооперації на селі і необхідність залучення активних представників громади до створення кооперативів.

У той же час населення не достатньо обізнане щодо переваг такого об'єднання зусиль, тому необхідно проведення інформаційної роботи, вивчення досвіду діяльності кооперативів, організаційний та методичний супровід бажаючих створювати кооператив і пошук джерел фінансування.

Завдання 1.3.3. Розвиток органічного сільського господарства, в тому числі вирощування плодово-ягідної продукції та дикоросів

Білоцерківська громада відзначається відсутністю підприємств та установ, що забруднюють навколишнє середовище. Більшість території громади знаходиться на значній відстані від ключових транспортних шляхів. Місцеве населення має земельні ділянки, де вирощують овочі, плодово-ягідні культури тощо. При дотриманні вимог до сертифікації, визначених Законом України «Про виробництво та обіг органічної сільськогосподарської продукції та сировини», можна говорити про можливість розвитку органічного сільського господарства.

Отримана в результаті сертифікованого виробництва органічна продукція, є затребуваною як в великих містах, так і за кордоном. Ціна органічної сертифікованої продукції вища, ніж ціна на аналогічні несертифіковані продукти. Тому це можливість для населення отримати доходи від ведення присадибного сільського господарства.

В Білоцерківській громаді можливим є вирощування органічних овочів, фруктів, ягід та збір дикоросів.

До дикорослих продуктів належать продукти, отримані методом збору в місцях дикої природи та таких, що не відносять до сільськогосподарського виробництва. Це можуть бути: ягоди та фрукти, горіхи, різні частини лікарських рослин, гриби, березовий чи кленовий сік тощо.

Процес сертифікації органічного виробництва - це процедура, що дозволяє виробнику підтвердити відповідність методів, що запроваджуються на господарстві, вимогам органічних стандартів та дозволяє отримати доступ на ринок органічної продукції.

Можливим для громади також є створення кластерів з вирощування органічної продукції.

Стратегічна ціль 2. Розвиток території громади

Визначена робочою групою Стратегічна ціль 2 «Розвиток території громади» узгоджується із стратегічною ціллю 3 «Розвиток сільських територій» Стратегії розвитку Полтавської області на період 2015-2017 та Цілю 2 «Територіальна соціально-економічна інтеграція і просторовий розвиток» Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року.

Операційна ціль 2.1. Формування системи надання якісних житлово-комунальних послуг

Завдання 2.1.1 Забезпечення населення громади централізованим водопостачанням.

Проблема відсутності централізованого водопостачання в громаді істотно знижує її привабливість як для проживання, так і для ведення бізнесу. Наявність централізованого водопостачання - невід'ємна ознака цивілізованості та комфортності життя. В межах періоду стратегічного планування ставиться завдання будівництва (реконструкції існуючих) магістральних водогонів в населених пунктах Білоцерківка, Красногорівка, Поділ, Балаклія, Бірки.

Разом із вирішенням питання забезпечення централізованим водопостачанням необхідним є вирішення питання водовідведення, або поводження з рідкими побутовими відходами. Будівництво системи централізованого водовідведення (каналізації) в сільському населеному пункті не є рентабельним. Більш доцільним є будівництво міні-очисних споруд (септиків) для кількох домогосподарств. Це дасть можливість відтермінувати реконструкцію наявних чи будівництво нових очисних споруд для Білоцерківської громади. Необхідні кроки:

Інвентаризація існуючих на території громади мереж централізованого водопостачання та водовідведення, визначення балансоутримувачів, взяття на баланс сільської ради безгоспних мереж;

Інвентаризація існуючих на території громади джерел питного водопостачання (свердловин), визначення балансоутримувачів, взяття на баланс сільської ради безгоспних свердловин;

Розвідка нових джерел водопостачання на території громади;

Виготовлення проектно-кошторисної документації будівництва мереж централізованого водопостачання в селах Білоцерківка, Красногорівка, Поділ, Балаклія, Бірки;

Будівництво мереж централізованого водопостачання (магістральних водогонів).

Виготовлення проектно-кошторисної документації на реконструкцію існуючих очисних споруд;

Реконструкція існуючих очисних споруд.

Завдання 2.1.2. Створення системи поводження з твердими та рідкими побутовими відходами

Відсутність комплексного підходу в галузі поводження та видалення побутових відходів у населених пунктах Білоцерківської громади, полігонів для розміщення твердих побутових відходів (ТПВ) призвела до зростання числа стихійних сміттєзвалищ.

Системними рішеннями у цій сфері можуть бути:

- Формування стратегії поводження з ТПВ в громаді.
- Інтегрування стратегії поводження з ТПВ в громаді в регіональну стратегію поводження з ТПВ.
- Запровадження чіткої схеми збору ТПВ від населення та юридичних осіб
- Запровадження роздільного збору сміття на території громади.

Завдання 2.1.3. Будівництво сміттесортувальної лінії з полігоном ТПВ.

Чинне законодавство України вимагає інтегрованого підходу в поводженні з твердими побутовими відходами. Крім того, розділення сміття та вторинне використання ресурсів дає змогу суттєво зменшити обсяг відходів, які підлягають безповоротньому захороненню. Для досягнення цих завдань передбачається:

- Визначення місця для будівництва полігону тимчасового зберігання ТПВ та сортувальної лінії;
- Виготовлення проекту будівництва полігону ТПВ та сміттесортувальної лінії;
- Будівництво сміттесортувальної лінії та полігону ТПВ.

Завдання 2.1.4. Створення комунального підприємства для надання житлово-комунальних послуг та благоустрою території.

Надання житлово-комунальних послуг можливе лише підприємством, яке має відповідний профіль та дозволи (ліцензії) на проведення певних видів діяльності. Залучення на територію громади такого підприємства видається малоймовірним. Єдиним шляхом вирішення є створення комунального підприємства Білоцерківської сільської ради по наданню населенню житлово-комунальних послуг.

Передусім, очікується, що комунальне підприємство зможе надавати послуги для мешканців громади у сфері:

- транспортних перевезень,
- водопостачання та водовідведення (видалення рідких побутових відходів),
- управління твердими побутовими відходами,

- благоустрою.

Досягнення завдання передбачається шляхом проведення таких заходів та проектів, як:

- створення комунального підприємства,
- матеріально-технічне забезпечення підприємства для належного виконання функцій.

Операційна ціль 2.2. Розвиток інженерної інфраструктури в громаді

Завдання 2.2.1. Забезпечення належної якості доріг та супутньої інфраструктури.

Належна якість доріг, які сполучають населені пункти громади, а також вулиць в цих населених пунктах є вагомим чинником рівня доступності членів громади до необхідних послуг та комунікації. Стан дорожнього господарства в Білоцерківській громаді оцінений її членами, як незадовільний. Шляхи вирішення проблеми наступні:

- інвентаризація об'єктів дорожньо-транспортної інфраструктури;
- визначення пріоритетності ремонтів та відновлення об'єктів дорожньо-транспортної інфраструктури;
- виготовлення проектно-кошторисної документації на ремонт та реконструкцію об'єктів дорожньо-транспортної інфраструктури у відповідності до шкали пріоритетності;
- проведення робіт з ремонту та реконструкції об'єктів дорожньо-транспортної інфраструктури.

Завдання 2.2.2. Забезпечення населених пунктів якісним вуличним освітленням.

Якісне вуличне освітлення в населених пунктах є складовою якості життя громадян. В межах періоду стратегічного планування ставиться завдання забезпечення вуличним освітленням 100% вулиць сіл Білоцерківка, Красногорівка, Поділ, Балаклія, Бірки. Вирішення цього питання передбачається наступним чином:

- виготовлення проектно-кошторисної документації будівництва мереж вуличного освітлення;
- будівництво мереж вуличного освітлення.

Завдання 2.2.3. Проведення заходів з енергозбереження.

Енергозбереження - важливе завдання, яке стоїть сьогодні перед громадами. В першу чергу це стосується енергозбереження в комунальних закладах. Досягнення прийнятного рівня енергозбереження передбачається наступним чином:

- проведення енергоаудиту об'єктів соціальної інфраструктури в громаді;

- розробка та прийняття Концепції енергозбереження в закладах комунальної форми власності в громаді;
- виготовлення проектів енергосанації будівель закладів комунальної форми власності (в першу чергу - закладів освіти, дошкільного виховання та медицини)
- проведення робіт по енергосанації будівель закладів комунальної форми власності;
- запровадження систем та заходів енергозаощадження в закладах комунальної власності та житлово-комунальному господарстві;
- запровадження системи щоденного енергомоніторингу об'єктів інфраструктури в громаді.

Операційна ціль 2.3. Підвищення якості життя в громаді

Завдання 2.3.1. Підвищення рівня якості освіти в громаді

Нагальним проблемним питанням є підвищення якості освіти в громаді. Серед ключових завдань, що потребують першочергового вирішення можна назвати наступні:

- покращення матеріально-технічної бази навчальних закладів;
- проведення модернізації приміщень освітніх закладів, в тому числі з метою енергозбереження;
- створення опорної школи в громаді, що дасть змогу забезпечити порівняно вищу якість послуг;
- забезпечення підвезення дітей шкільними автобусами
- відкриття нових груп в дошкільних закладах освіти, в тому числі ясельної групи;
- створення навчально-виховних комплексів на базі малокомплектних шкіл та оптимізація існуючої мережі закладів освіти.

Завдання 2.3.2. Підвищення якості послуг закладів охорони здоров'я

Надання якісної первинної медичної допомоги в громаді членами робочої групи озвучено як ключове завдання, що потребує першочергового вирішення. Серед важливих питань, які потребують вирішення в громаді, слід назвати:

- забезпечення закладів охорони здоров'я громади кваліфікованими лікарями;
- оновлення матеріально-технічної бази закладів охорони здоров'я (придбання обладнання для діагностики та лікування хвороб);
- проведення ремонтів приміщень закладів медицини громади;
- збільшення кількості ліжок/місць в амбулаторії загальної практики сімейної медицини;
- забезпечення ліками пільгових категорій населення;

– створення центру первинної медичної допомоги, який об'єднає всі заклади охорони здоров'я в громаді

Завдання 2.3.3. Розширення можливостей для забезпечення культурних потреб та здорового способу життя

Заклади культури на селі мають стати місцем для відпочинку та спілкування місцевого населення. Досить активне культурне життя на селі має бути підтримане. Основними заходами, що можуть бути реалізовані з метою досягнення зазначеної цілі можуть бути наступні:

- підтримка колективів художньої самодіяльності в селах сільської ради;
- проведення інвентаризації об'єктів культури з метою виявлення попиту в даних послугах; проведення оптимізації чи перепрофілювання у місця громадської активності непопулярних серед населення закладів;
- відкриття нових гуртків та секцій, що є затребуваними в сільській місцевості та відбивають потреби різних категорій населення;
- покращення матеріально-технічної бази закладів культури, в тому числі бібліотек (комп'ютеризація);

Для занять фізичною культурою та спортом в сільській раді не створено достатніх умов – спортивні зали є в будинку культури с. Білоцерківка та деяких школах. Тому в рамках реалізації цього напрямку стратегії можливими є наступні заходи:

- будівництво спортивних майданчиків в с. Білоцерківка, Красногорівка, Балаклія, Поділ, Бірки;
- створення спортивного закладу для занять фізичною культурою в селах громади.

Завдання 2.3.4. Забезпечення громадської безпеки

Відповідно до Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні, затвердженої розпорядженням від 01.04.2014 № 333-р до основних повноважень органів місцевого самоврядування базового рівня є забезпечення громадської безпеки; гасіння пожеж; надання послуг швидкої медичної допомоги, первинної охорони здоров'я, з профілактики хвороб; надання адміністративних послуг через центри надання таких послуг.

Тому у громаді мають бути створені відповідні підрозділи. У той же час, коли коштів місцевого бюджету недостатньо для створення необхідних установ в ОТГ, механізмом може бути співробітництво територіальних громад.

Актуальним для Білоцерківської громади є створення Центру громадської безпеки, де будуть розташовані підрозділи пожежної охорони, муніципальної поліції, швидкої допомоги та ЦНАП. При створенні такого комплексу буде використано німецький досвід функціонування добровільних пожежних частин.

Стратегічна ціль 3. Розвиток громадянського суспільства

Залучення місцевого населення, депутатів, представників установ та організацій Білоцерківської громади до процесу розробки Стратегії розвитку стало гарним згуртовуючим фактором. Місцеве населення відчуває свою причетність до процесів та подій, що відбуваються в сільській раді. В громаді існує запит на об'єднавчі процеси, оскільки на перших етапах існування ОТГ відчувалося її несприйняття населенням, як єдиного організму.

Операційна ціль 3.1. Запровадження принципів та механізмів участі громади в процесах управління її розвитком

Завдання 3.1.1. Створення веб-сайту громади, його просування та залучення членів громади до його роботи.

Діяльність органів місцевого самоврядування ґрунтується на засадах прозорості та відкритості. Тому важливим інструментом досягнення цього є створення ефективних механізмів комунікації між громадою та владою. На сучасному етапі розвитку комунікаційних технологій ефективним інструментом є різного роду інтернет-ресурси.

Створення веб-сайту Білоцерківської громади, на якому будуть оприлюднюватися нормативні документи діяльності виконавчого комітету сільської ради, рішення сесій, актуальні новини про життя громади, зразки бланків для отримання адміністративних послуг, он-лайн консультування тощо дало б змогу мешканцям навіть невеликих населених пунктів відчувати свою причетність до життя громади та бути обізнаним із життям громади.

Крім того, сайт громади є потужним інструментом залучення інвестицій, оскільки може містити усю необхідну інвестиційну інформацію, правила, процедури і принципи здійснення інвестиційної діяльності на території Білоцерківської сільської ради.

створення веб-сайту громади є важливим вже на першому етапі в межах терміну стратегічного планування розвитку Білоцерківської громади.

Завдання 3.1.2. Ініціювання створення та підтримка органів самоорганізації населення.

Органи самоорганізації населення - визначена законом форма участі громадян в процесах управління розвитком громади з можливістю передачі до цих органів повноважень чи частин повноважень від органів місцевого самоврядування. Для Білоцерківської громади доцільним є створення вуличних комітетів, або комітетів “внутрішніх громад” (сільських комітетів). Механізми досягнення передбачаються наступні:

- Розробка та затвердження Програми створення та сприяння діяльності органів самоорганізації населення в Білоцерківській сільській раді;

- Проведення роз'яснювальної роботи серед членів громади щодо створення ті діяльності органів самоорганізації населення;
- Визначення кола повноважень чи частин повноважень, які можуть бути передані від сільської ради до органів самоорганізації населення та розробка механізму передачі та контролю за виконанням.

Завдання 3.1.3. Створення у внутрішніх громадах центрів громадської активності

Під час розробки Стратегії розвитку Білоцерківської громади місцеві мешканці однією з проблем називали низьку поінформованість населення про життя громади, незгуртованість громади та пасивність по відношенню до суспільно-корисної діяльності. Серед можливих варіантів вирішення цієї ситуації прозвучало створення “центрів громадської активності”, що дало б змогу сільським мешканцям зустрічатися та спілкуватися (тематичні зустрічі, гуртки, вечори дозвілля тощо). Для цих цілей можуть бути використані будинки культури, яких в громаді налічується 4. Фактично в сільській громаді можуть бути створені культурні хаби, які б працювали як інформаційно-комунікаційні центри з комп'ютерним залом та бібліотекою, відведені простори для спілкування та відпочинку, мистецької освіти та гурткової роботи. У цих закладах мають бути належні умови для проведення різних заходів. З огляду на важливість питання, реалізація цього завдання повинна відбуватись на перших етапах періоду стратегічного планування розвитку Білоцерківської громади.

Заходи по реалізації завдання:

- розробка та прийняття Програми перетворення закладів культури в Білоцерківській сільській раді на центри громадської активності (ЦГА);
- формування пакету послуг, які надаватимуться в ЦГА у внутрішніх громадах, визначення організаційно-правової основи роботи;
- перекваліфікація та навчання кадрів для роботи в ЦГА.

Завдання 3.1.4. Запровадження бюджету участі (партисипаторного бюджету)

Бюджет участі - ефективний механізм прямої демократії. Залучення громадян до прийняття рішень щодо розподілу та використання бюджетних коштів сприяють глибокій інтеграції громади до процесів управління її розвитком. Разом з тим, запровадження цього механізму дозволяє владі більш адресно використовувати кошти місцевого бюджету, задовольняючи найнагальніші потреби громадян.

Однак цей механізм потребує доволі високого рівня розвитку громадянського суспільства в громаді та готовності громадян брати на себе відповідальність. В межах терміну стратегічного планування в Білоцерківській сільській раді доцільним є запровадження механізму громадського бюджету після того, як в громаді буде побудовано ефективний внутрішній діалог, розвинуться організації громадянського суспільства,

сформується традиція участі громадян в управлінні розвитком громади.

8. ДОДАТКИ

Гендерний аналіз ресурсної бази громади

(найменування територіальної громади)

1. Характеристика населення

Найменування показника	Значення показника		
	Всього, осіб	З них:	
		Чоловіків	жінок
1.1 Кількість населення (станом на 1 січня 2016 р.)			
<i>в тому числі:</i>			
— осіб працездатного віку			
— осіб, старшого за працездатний вік			
— дітей дошкільного віку			
— дітей шкільного віку			
— інвалідів			
— тимчасово проживаючих (ВПО, тощо)			
— тимчасово відсутніх			
1.2. Природний та міграційний рух населення:			
— народилося (у 2015 р.)			
— померло (2015 р.)			
— кількість прибулих			
— кількість вибулих			
1.3. Освіта:			
— Вища			
— Середня			
— Початкова			

2. Аналіз трудових ресурсів (Зайнятість та безробіття)

Найменування показника	Значення показника		
	Всього, осіб	З них:	
		Чоловіків	жінок
2.1. Економічно-активне населення (у віці 15-70 років)			
<i>в тому числі:</i>			
— Наймані працівники			
— Приватні підприємці (ФОП)			
— Працюючі пенсіонери			
— Безробітні (що шукають роботу)			
2.2. Економічно не активне населення (у віці 15-70 років)			
<i>в тому числі:</i>			
— Студенти			
— Пенсіонери (що не працюють)			

— Безробітні (що не шукають роботу)			
-------------------------------------	--	--	--

3. Аналіз домогосподарств

Найменування показника	Значення показника		
	Всього	З них, очолюваних:	
		Чоловіками	Жінками
3.1 Кількість домогосподарств (станом на 1 січня 2016 р.)			
<i>в тому числі:</i>			
3.2 Кількість домогосподарств за кількістю їх членів			
— одна особа			
— дві особи			
— три особи і більше			
3.3 Розподіл домогосподарств за наявністю працюючих осіб у їх складі			
— Є працюючі особи			
— Не має працюючих осіб			
3.4 Кількість домогосподарств за кількістю дітей (до 18 років)			
— одна дитина			
— дві дитини			
— три дитини і більше			
— без дітей			
3.5 Кількість домогосподарств, у складі яких є діти, які не мають одного чи обох батьків (за кількістю дітей в їх складі)			
— одна дитина			
— дві дитини			
— три дитини і більше			
3.6 Кількість домогосподарств за типом власності їх житла			
— Приватна власність			
— Державне/відомче житло			
— Наймають у фізичних осіб			
3.7 Кількість домогосподарств за наявністю земельних ділянок, худоби, птиці			
— Мають земельні ділянки			
— Утримують велику рогату худобу			
— Утримують худобу, птицю			

4. Аналіз доходів і видатків

Найменування показника	Всього	У тому числі:		
		в	в	У %
		розрахунку на 1 людину	розрахунку на 1 працюючу людину	порівняно до минулого року

4.1. Обсяг доходів громади за роками (рік, гривень)				
<i>В тому числі:</i>				
4.1.1 Податки і збори				
— ПДФО				
— Податок на нерухомість				
— Акцизний податок				
— Єдиний податок				
— Інші податки і збори				
4.1.2.. Дотації та субвенції				
— Базова реверсна дотація				
— Освітня субвенція				
— Медична субвенція				
—				
4.2. Видатки				
—				
—				
—				
—				

5. Аналіз закладів і наявних послуг

Найменування показника	Всього	У тому числі кількість населення, яким надаються послуги :		
		Всього	Жінок	Чоловіків
5.1. Всього закладів, що заходяться на балансі				
У тому числі:				
5.1.1. Закладів, що надають освітні послуги:				
З них:				
— загальноосвітніх навчальних закладів I-III ступеня				
— загальноосвітніх навчальних закладів I-II ступеня				
— загальноосвітніх навчальних закладів I ступеня				
— дошкільних навчальних закладів				
— закладів позашкільної освіти				
5.1.2. Закладів, що надають послуги культури та спорту				
Будинки культури				
Бібліотеки				
закладів фізичної культури				
5.1.3. Закладів, що надають медичні послуги:				
— фельдшерсько-акушерських пунктів				
— амбулаторій, поліклінік				
— лікарень				
— станцій швидкої допомоги				

5.1. 4 Закладів, що надають охорони та безпеки послуги:				
підрозділів пожежної безпеки				
Закладів, що надають державні послуги :				
органів реєстрації актів цивільного стану та майнових прав				
підрозділів казначейського обслуговування				
Закладів, що надають послуги: соціального захисту				
підрозділів пенсійного забезпечення				

6. Аналіз економічного потенціалу?

Найменування показника	Всього	У тому числі:		
		Комунальної власності	Приватної власності	Колективної власності?
6.1. Суб'єкти господарської діяльності, зареєстровані на території				
<i>У тому числі за видами діяльності:</i>				
Сільське господарство, мисливство та лісове господарство				
Рибне господарство				
Промисловість,				
Будівництво				
Оптова і роздрібна торгівля; торгівля транспортними засобами; послуги з ремонту				
Готелі та ресторани				
Транспорт і зв'язок				
Фінансова діяльність				
Операції з нерухомістю, здавання під найм та послуги юридичним особам				
Освіта				
Охорона здоров'я та соціальна допомога				
Колективні, громадські та особисті послуги				
Інші види економічної діяльності				

Кількість працюючих та середня заробітна плата на підприємствах, що зареєстровані на території за формами власності

Найменування показника	Кількість працюючих :			Середня заробітна плата :		
	Всього	З них		Всього		
		Чоловіків	Жінок		Чоловіків	Жінок
6.1 Підприємства, що зареєстровані на території						

Комунальної власності						
Приватної власності						
Колективної власності						
6.2. Сімейної власності						
6.3 Самозайняті особи						

АНКЕТА
щодо виявлення пріоритетів розвитку
Білоцерківської об'єднаної сільської громади

1. Анкета № (не заповнювати) _____

Анкета призначена для опитування мешканців населених пунктів Білоцерківської об'єднаної сільської громади з метою виявлення основних проблем життєзабезпечення і пріоритетів розвитку громади.

Опитування проводиться в анонімній формі, зібрана інформація буде використана лише в узагальненому вигляді для підготовки рекомендацій із планування соціально-економічного розвитку громади.

2. Ваша стать

☐ чоловіча

☐ жіноча

3. Ваш вік

☐ 16 – 25 років

☐ 46 – 55 років

☐ 26 – 35 років

☐ 56 – 65 років

☐ 36 – 45 років

☐ більше 65 років

4. Місце проживання (вказіть будь-ласка, населений пункт)
с. _____

5. Термін проживання в даному населеному пункті

☐ від народження

☐ до 5 років

☐ більше 5 років

6. Сімейний стан

☐ одружений (заміжня)

☐ неодружений (незаміжня)

7. Скільки дітей до 16 років проживає у Вашій сім'ї?

☐ дітей немає

☐ дві

☐ одна

☐ три і більше

8. Назвіть Ваш рід занять

☐ працюю в бюджетній сфері

☐ здійснюю фермерську діяльність

☐ працюю найманим працівником на підприємстві

☐ здійснюю іншу підприємницьку діяльність

☐ працюю в органах місцевого

☐ безробітний

самоврядування / державної влади

☐ навчаюся

☐ пенсіонер

а) Як Ви оцінюєте роль особистих підсобних господарств (ОПГ) населення?

☐ забезпечують основну частку сімейних доходів

☐ дозволяють забезпечити сім'ю основними продуктами харчування

☐ дозволяють отримати додатковий

☐ дозволяють вижити

☐ дохід до заробітної плати

☐ інше

(вказіть)

б) Чи розглядаєте Ви працю в ОПГ як повноцінну зайнятість?

☐ так ☐ ні ☐ вагаюсь відповісти

9. В якому населеному пункті Ви працюєте?

☐ в селі, де мешкаю ☐ у місті
☐ в іншому селі ☐ інше (назвіть)

10. Ваша освіта

☐ середня ☐ вища
☐ базова вища ☐ інше (назвіть)

11. У якому помешканні Ви проживаєте?:

☐ у власному будинку
☐ у власній квартирі багатоквартирного будинку
☐ винаймаю помешкання

12. Вкажіть, будь ласка, на які потреби вистачає коштів, які Ви отримуєте:

☐ вистачає коштів на оплату побутових послуг, харчування, дозвілля, відпочинок та придбання товарів довгострокового користування
☐ вистачає коштів на придбання товарів першої необхідності (харчування, оплату комунальних послуг тощо)
☐ коштів не вистачає навіть на найнеобхідніше
☐ інше (вкажіть)

13. Які джерела доходу Ви використовуєте:

☐ кошти від самозайнятості (підприємницької діяльності);
☐ кошти від зайнятості (заробітна плата);
☐ кошти, отримані за рахунок підсобного господарства;
☐ кошти, отримані за рахунок соціального забезпечення (пенсія, виплата по безробіттю тощо)
☐ інше

14. Оцініть, будь-ласка, розвиток соціальної сфери села

Питання	Оцінка			
	дуже добре	добре	задовільно	незадовільно
1. Як Ви оцінюєте транспортне сполучення з іншими населеними пунктами?				
2. Як Ви оцінюєте якість водопостачання?				
3. Як Ви оцінюєте тепло- і енергозабезпечення?				
4. Як Ви оцінюєте стан доріг?				
5. Як Ви оцінюєте роботу дошкільних і шкільних закладів освіти?				
6. Як Ви оцінюєте медичне обслуговування?				
7. Як Ви оцінюєте роботу закладів торгівлі?				
8. Як Ви оцінюєте умови для дозвілля та відпочинку?				
9. Як Ви оцінюєте рівень безпеки в населеному пункті?				
10. Як Ви оцінюєте забезпеченість роботою?				
11. Як Ви оцінюєте можливість отримання побутових послуг (ремонт житла, реконструкція, обробіток землі,				

боротьба із шкідниками, вивезення сміття, збут продукції, пошиття одягу, перукарські послуги тощо)				
12. Як Ви оцінюєте культурне життя?				

15. Оцініть, будь-ласка, роботу сільської ради щодо вирішення питань життєзабезпечення жителів

Питання	Оцінка			
	дуже добре	добре	задовільно	незадовільно
1. Як Ви оцінюєте діяльність голови сільської ради?				
2. Як Ви оцінюєте діяльність ради в розв'язанні побутових проблем?				
3. Як Ви оцінюєте діяльність ради у дотриманні санітарно-гігієнічних вимог (утилізація сміття, боротьба з бур'янами, догляд за кладовищами, озеленення тощо)				
4. Як Ви оцінюєте діяльність ради у вирішенні земельних питань?				
5. Як Ви оцінюєте діяльність ради у залученні коштів для соціальної сфери?				
6. Як Ви оцінюєте відносини між радою і підприємцями?				
7. Як Ви оцінюєте діяльність ради у створенні умов для культурного відпочинку та дозвілля?				
8. Як Ви оцінюєте діяльність ради щодо створення робочих місць?				
9. Як Ви оцінюєте участь жителів у вирішенні місцевих справ?				

16. Які напрями вкладення бюджетних коштів Ви вважаєте найбільш пріоритетними (позначте три напрями)

☐ реконструкція дитячих садків	☐ пожежна безпека
☐ реконструкція шкіл	☐ утилізація сміття
☐ ремонт доріг	☐ озеленення території
☐ утеплення об'єктів комунальної власності	☐ оснащення фельдшерсько-акушерських пунктів
☐ водопостачання	☐ оздоровлення дітей
☐ освітлення вулиць	☐ інше (вказіть) _____

17. На Вашу думку, які 3 основні причини, що спонукають жителів покидати село

☐ відсутність роботи	☐ низька заробітна плата
☐ відсутність налагоджених побутових умов	☐ високий рівень злочинності
☐ відсутність умов для розвитку дітей	☐ відсутність умов для відпочинку
☐ сімейні обставини	☐ інше (вказіть) _____

18. Назвіть 3 основні переваги проживання у Вашому населеному пункті

☐ природні ресурси (ліс, річка, інші)	☐ наявність роботи
☐ соціальна інфраструктура	☐ родинні зв'язки
☐ чуйне ставлення з боку влади	☐ близькість до міста
☐ історичне місце	☐ інше (вказіть) _____

19. Чи виникало у Вас бажання виїхати з Вашого населеного пункту?

Якщо Ви відповіли «ні», не відповідайте на наступне питання

☐ так

☐ ні

☐ вагаюся відповісти

20. Куди саме Ви б хотіли виїхати:

☐ в більше село

☐ в невелике село

☐ в місто

☐ виїхати з України

☐ інше (вказіть) _____

Дякуємо за співпрацю!

АНКЕТА
щодо виявлення молодіжних проблем
Білоцерківської об'єднаної сільської громади

21. Анкета № (не заповнювати) _____

Опитування молоді (16-35 років) здійснюється з метою виявлення основних проблем їхнього життєзабезпечення та розвитку.

Опитування проводиться в анонімній формі, зібрана інформація буде використана в узагальненому вигляді для підготовки рекомендацій із планування соціально-економічного розвитку громади.

22. Ваша стать

☐ чоловіча

☐ жіноча

23. Ваш вік

☐ 16 – 20 років

☐ 26 – 30 років

☐ 21 – 25 років

☐ 31 – 35 років

24. Місце проживання (вказіть будь-ласка, населений пункт)

с. _____

25. Термін проживання в даному населеному пункті

☐ від народження

☐ до 5 років

☐ більше 5 років

26. Ваш рід занять

☐ учень школи

☐ найманий працівник

☐ учень професійно-технічного училища

☐ підприємець

☐ студент

☐ службовець

☐ безробітний

27. Які джерела Вашого життєзабезпечення?

☐ кошти від зайнятості (заробітна плата)

☐ кошти від само зайнятості (підприємницький дохід)

☐ продукція підсобного господарства (самозабезпеченість)

☐ соціальні виплати (стипендії, виплати по безробіттю, допомога на дітей тощо)

☐ батьківські кошти

28. Вкажіть, будь ласка, на які потреби вистачає коштів, що Ви отримуєте:

☐ на харчування, оплату побутових послуг, навчання, дозвілля, відпочинок і придбання товарів тривалого користування

☐ лише на придбання товарів першої необхідності (харчування, оплату комунальних послуг тощо)

☐ не вистачає навіть на найнеобхідніше

☐ інше (вказіть) _____

29. Як Ви оцінюєте молодіжну політику сільської ради?

☐ дуже добре

☐ задовільно

☐ добре

☐ незадовільно

30. Оцініть, будь-ласка, стан соціально-побутової сфери Білоцерківської об'єднаної сільської громади

Питання	Оцінка			
	дуже добре	добре	задово-вільно	незадово-вільно
1. Тепло- і енергозабезпечення				
2. Водопостачання				
3. Утилізація сміття				
4. Стан доріг				
5. Транспортне сполучення				
6. Медичне обслуговування				
7. Робота дошкільних і шкільних закладів освіти				
8. Організація дозвілля та відпочинку				
9. Умови для заняття спортом				
10. Як Ви оцінюєте роботу закладів торгівлі?				

31. Назвіть три основні причини, що спонукають молодь покидати село

☐ відсутність роботи для кваліфікованих працівників	☐ відсутність можливостей для кар'єрного росту
☐ незадовільні житлові умови	☐ низький рівень заробітної плати
☐ відсутність умов для розвитку дітей	☐ соціальна замкнутість
☐ одноманітність життя	☐ погані умови для фізичного і духовного розвитку
☐ незадовільне медичне забезпечення	☐ необхідність суміщати роботу із зайнятістю в підсобному господарстві
☐ інше (вказіть) _____	

32. Назвіть три головні чинники на користь проживання в сільській місцевості

☐ природні умови	☐ наявність можливостей для підприємництва
☐ родинні зв'язки	☐ відчуття єдності з громадськістю
☐ наявність житла	☐ репутація місцевої влади
☐ наявність земельної власності	☐ наявність робочих місць, не пов'язаних із сільським господарством
☐ незадовільне медичне забезпечення	
☐ інше (вказіть) _____	

33. Чи є у Вас бажання покинути сільське місце проживання

- ☐ так ☐ ні ☐ вагаюсь відповісти

34. Назвіть три основні причини, які б унеможливили Ваш виїзд із села

☐ високооплачувана робота для кваліфікованих спеціалістів (інженерів, проектувальників, лікарів тощо)	☐ хороші дороги
☐ централізоване тепло-, енерго- і водопостачання	☐ близькість до міста
☐ природні умови (ліс, річка)	☐ безпека життя
	☐ умови для навчання та розвитку дітей
	☐ участь у громадському житті
	☐ залучення до культурного життя
	☐ сприяння бізнесу з боку влади

☐

інше

(вказіть)

35. Чи є у Вас бажання виїхати за межі України?

☐ так

☐ ні

☐ вагаюсь відповісти

Дякуємо за співпрацю!

**Первинна інформація за результатами анкетування мешканців щодо
виявлення пріоритетів розвитку Білоцерківської громади**

ЗАПИТАННЯ	ВАРІАНТИ ВІДПОВІДІ	КІЛЬКІСТЬ НАДАНИХ ВІДПОВІДЕЙ
1. Номер анкети		161
2. Ваша стать	чоловіча	61
	жіноча	100
3. Ваш вік	16 – 25 років	3
	26 – 35 років	18
	36 – 45 років	36
	46 – 55 років	71
	56 – 65 років	28
	більше 65 років	1
4. Місце проживання	Білоцерківка	30
	Балаклія	49
	Поділ	23
	Огирівка	5
	Лугове	1
	Велика Багачка	3
	Красногорівка	21
	Бірки	12
	Мушти	1
	Якимове	1
	Дзюбівщина	6
	Писарівщина	3
	Інше	6
5. Термін проживання в даному населеному пункті	від народження	64
	до 5 років	5
	більше 5 років	91
6. Сімейний стан	одружений (заміжня)	107
	неодружений (незаміжня)	50
7. Скільки дітей до 16 років проживає у Вашій сім'ї?	дітей немає	81
	одна	28
	дві	26
	три і більше	4
8. Назвіть Ваш рід занять	працюю в бюджетній сфері	65
	працюю найманим працівником на підприємстві	60
	працюю в органах місцевого самоврядування / державної влади	7
	здійснюю фермерську діяльність	0
	здійснюю іншу підприємницьку діяльність	4
	безробітний	12

	навчаюся	0
	пенсіонер	19
а) Як Ви оцінюєте роль особистих підсобних господарств (ОПГ) населення?	забезпечують основну частку сімейних доходів	22
	дозволяють отримати додатковий дохід до заробітної плати	30
	дозволяють забезпечити сім'ю основними продуктами харчування	66
	дозволяють вижити	51
	інше (вказіть) _____	2
б) Чи розглядаєте Ви працю в ОПГ як повноцінну зайнятість?	так	30
	ні	85
	вагаюсь відповісти	46
9. В якому населеному пункті Ви працюєте?	в селі, де мешкаю	97
	в іншому селі	45
	у місті	2
	інше (назвіть) _____	0
10. Ваша освіта	середня	81
	базова вища	14
	вища	53
	інше (назвіть) _____	0
11. У якому помешканні Ви проживаєте?	у власному будинку	140
	у власній квартирі багатоквартирного будинку	9
	винаймаю помешкання	6
12. Вкажіть, будь ласка, на які потреби вистачає коштів, які Ви отримуєте:	вистачає коштів на оплату побутових послуг, харчування, дозвілля, відпочинок та придбання товарів довгострокового користування	16
	вистачає коштів на придбання товарів першої необхідності (харчування, оплату комунальних послуг тощо)	85
	коштів не вистачає навіть на найнеобхідніше	58
	інше (вказіть) _____	0
13. Які джерела доходу Ви використовуєте:	кошти від самозайнятості (підприємницької діяльності)	8
	кошти від зайнятості (заробітна плата)	123
	кошти, отримані за рахунок підсобного господарства	38
	кошти, отримані за рахунок соціального забезпечення (пенсія, виплата по безробіттю тощо)	21
	інше _____	6
14. Оцініть, будь ласка, розвиток соціальної сфери села	1. Як Ви оцінюєте транспортне сполучення з іншими населеними пунктами?	
	дуже добре	3
	добре	27
	задовільно	75

	незадовільно	55
2. Як Ви оцінюєте якість водопостачання?		
	дуже добре	3
	добре	47
	задовільно	48
	незадовільно	50
3. Як Ви оцінюєте тепло- і енергозабезпечення?		
	дуже добре	1
	добре	56
	задовільно	68
	незадовільно	23
4. Як Ви оцінюєте стан доріг?		
	дуже добре	0
	добре	1
	задовільно	44
	незадовільно	111
5. Як Ви оцінюєте роботу дошкільних і шкільних закладів освіти?		
	дуже добре	12
	добре	77
	задовільно	53
	незадовільно	17
6. Як Ви оцінюєте медичне обслуговування?		
	дуже добре	1
	добре	46
	задовільно	87
	незадовільно	26
7. Як Ви оцінюєте роботу закладів торгівлі?		
	дуже добре	5
	добре	41
	задовільно	79
	незадовільно	31
8. Як Ви оцінюєте умови для дозвілля та відпочинку?		
	дуже добре	4
	добре	25
	задовільно	54
	незадовільно	70
9. Як Ви оцінюєте рівень безпеки в населеному пункті?		
	дуже добре	0
	добре	13
	задовільно	78
	незадовільно	61
10. Як Ви оцінюєте забезпеченість роботою?		
	дуже добре	2
	добре	58

	задовільно	69
	незадовільно	26
	11. Як Ви оцінюєте можливість отримання побутових послуг (ремонт житла, реконструкція, обробіток землі, боротьба із шкідниками, вивезення сміття, збут продукції, пошиття одягу, перукарські послуги тощо)	
	дуже добре	10
	добре	23
	задовільно	54
	незадовільно	68
	12. Як Ви оцінюєте культурне життя?	
	дуже добре	9
	добре	31
	задовільно	64
	незадовільно	52

Первинна інформація за результатами анкетування мешканців щодо виявлення молодіжних проблем Білоцерківської громади

ЗАПИТАННЯ	ВАРІАНТИ ВІДПОВІДІ	КІЛЬКІСТЬ НАДАНИХ ВІДПОВІДЕЙ
1. Номер анкети		104
2. Ваша стать	чоловіча	48
	жіноча	56
3. Ваш вік	16 – 20 років	9
	21 – 25 років	22
	26 – 30 років	40
	31 – 35 років	30
4. Місце проживання	Білоцерківка	17
	Балаклія	25
	Поділ	13
	Огирівка	10
	Колосівка	7
	Велика Багачка	2
	Красногорівка	9
	Бірки	5
	Суржки	1
	Якимове	1
	Дзюбівщина	2
	Київ (тимчасово)	1
	Інше	9
5. Термін проживання в даному населеному пункті	від народження	52
	до 5 років	11
	більше 5 років	40
6. Ваш рід занять	учень школи	2
	учень професійно-технічного училища	3
	студент	6
	найманий працівник	72
	підприємець	3
	службовець	10
	безробітний	7
7. Які джерела Вашого життєзабезпечення?	кошти від зайнятості (заробітна плата)	82
	кошти від само зайнятості (підприємницький дохід)	4
	продукція підсобного господарства (самозабезпеченість)	13
	соціальні виплати (стипендії, виплати по безробіттю, допомога на дітей тощо)	17
	батьківські кошти	11
8. Вкажіть, будь ласка, на які потреби вистачає коштів, що Ви отримуєте:	на харчування, оплату побутових послуг, навчання, дозвілля, відпочинок і придбання товарів тривалого	19

	користування	
	лише на придбання товарів першої необхідності (харчування, оплати комунальних послуг тощо)	52
	не вистачає навіть на найнеобхідніше	35
	інше (вкажіть)	0
9. Як Ви оцінюєте молодіжну політику сільської ради?	дуже добре	1
	добре	27
	задовільно	40
	незадовільно	34
10. Оцініть, будь-ласка, стан соціально-побутової сфери Білоцерківської об'єднаної сільської громади	1. Тепло- і енергозабезпечення	
	дуже добре	5
	добре	34
	задовільно	43
	незадовільно	18
	2. Водопостачання	
	дуже добре	3
	добре	30
	задовільно	31
	незадовільно	33
	3. Утилізація сміття	
	дуже добре	1
	добре	6
	задовільно	15
	незадовільно	78
	4. Стан доріг	
	дуже добре	0
	добре	10
	задовільно	41
	незадовільно	51
	5. Транспортне сполучення	
	дуже добре	8
	добре	22
	задовільно	45
	незадовільно	24
	6. Медичне обслуговування	
	дуже добре	5
	добре	45
	задовільно	36
	незадовільно	16
	7. Робота дошкільних і шкільних закладів освіти	
	дуже добре	12
	добре	47
	задовільно	36

	незадовільно	7
	8. Організація дозвілля та відпочинку	
	дуже добре	2
	добре	22
	задовільно	29
	незадовільно	49
	9. Умови для заняття спортом	
	дуже добре	1
	добре	7
	задовільно	44
	незадовільно	50
	10. Як Ви оцінюєте роботу закладів торгівлі?	
	дуже добре	10
	добре	21
	задовільно	45
	незадовільно	26
11. Назвіть три основні причини, що спонукають молодь покидати село	відсутність роботи для кваліфікованих працівників	52
	незадовільні житлові умови	29
	відсутність умов для розвитку дітей	42
	одноманітність життя	32
	незадовільне медичне забезпечення	11
	відсутність можливостей для кар'єрного росту	26
	низький рівень заробітної плати	55
	соціальна замкнутість	10
	погані умови для фізичного і духовного розвитку	22
	необхідність суміщати роботу із зайнятістю в підсобному господарстві	16
12. Назвіть три головні чинники на користь проживання в сільській місцевості	інше (вкажіть)	0
	природні умови	72
	родинні зв'язки	60
	наявність житла	61
	наявність земельної власності	27
	незадовільне медичне забезпечення	2
	наявність можливостей для підприємництва	14
	відчуття єдності з громадськістю	6
	репутація місцевої влади	7
	наявність робочих місць, не пов'язаних із сільським господарством	26
13. Чи є у Вас бажання покинути сільське місце проживання	інше (вкажіть)	1
	так	54
	ні	21
	вагаюсь відповісти	21

14. Назвіть три основні причини, які б унеможливили Ваш виїзд із села	високооплачувана робота для кваліфікованих спеціалістів (інженерів, проектувальників, програмістів, лікарів тощо)	68
	централізоване тепло-, енерго- і водопостачання	43
	природні умови (ліс, річка)	36
	хороші дороги	21
	близькість до міста	12
	безпека життя	17
	умови для навчання та розвитку дітей	38
	участь у громадському житті	8
	залучення до культурного життя	13
	сприяння бізнесу з боку влади	17
	інше (вказіть)	0
15. Чи є у Вас бажання виїхати за межі України?	так	45
	ні	38
	вагаюсь відповісти	19

АНАЛІТИЧНИЙ ЗВІТ

за результатами дослідження спрямованого на вивчення потреб окремих груп населення Білоцерківської громади

Дослідження проводилось 21.04.2016 р., в Білоцерківській об'єднаній територіальній громаді Полтавської області з метою збору вихідних даних для формування паспорту ресурсної бази та стратегічних документів ОТГ.

Білоцерківська об'єднана громада створена, шляхом об'єднання чотирьох сільських рад. До складу об'єднаної територіальної громади ввійшло 18 сіл. Чисельність населення – близько 5 тисяч жителів.

Основним завданням дослідження було вивчення потреб різних цільових груп, які в подальшому будуть використані для формування пропозицій щодо стратегічних напрямків розвитку об'єднаної громади.

Участь у роботі фокус-групи взяло 10 представників Білоцерківської об'єднаної територіальної громади, зокрема: депутати сільської ради, члени виконавчого комітету, а також представники громадськості.

Характеристика учасників фокус групи:

Загальна кількість учасників – 10 чоловік з них:

Жінок – 4, чоловіків - 6

Приватні підприємці – 2

Пенсіонери -1

Представники освіти – 1

Представники культури - 1

Представники Органів виконавчої влади – 5

Учасники дослідження демонструють доволі низький рівень обізнаності щодо змін які відбулися в результаті об'єднання громади. Під час спілкування з'ясувалося, що більшість учасників не розуміють і не бачать різниці та перспектив «ДО» і «Після» об'єднання, і сприймають це як незворотній процес, який мав статися. Лише один з ініціаторів такого об'єднання зміг дати чітку та обґрунтовану відповідь на питання **«Що ви очікуєте від об'єднаної громади»**. Таким чином з самого початку був визначений лідер, який сформував подальший хід опитування. Під час опитування учасники орієнтувалися на відповіді лідера, місцевого підприємця, тому більшість з відповідей були так або інакше дотичні до того що було озвучено лідером.

«Девіз громади – майбутнє громади залежить від нас з вами»

«Важливо змінити психологію людей»

«Громада повинна мати мету, до якої потрібно іти маючи план заходів на кожен день»

«Хотілося б кращого життя для людей», однак на уточнююче питання, які критерії покращення життя людей, респондент не зміг відповісти.

Представник з с. Поділ «с. Поділ за 6-7 років не стало вимираючим хутором»

«Піднялася соціальна сфера», «Наявність в селі робочих місць», «Культурна діяльність»

«Змінити умови для своїх дітей, все сторонній розвиток (гуртки, культура, інформатика)»

«Люди повинні жити як в місті», «Централізоване водовідведення, водопостачання»

«Люди господарі в своїй громаді», «Вирішення побутових питань», «Менше алкогольної-залежних людей», «Відпочинок для молоді», «Гідна зарплата», «Сучасне забезпечення шкіл»

Яка із сфер на вашу точку зору, потребує першочергового фінансування і вирішення проблемних питань

Першочерговість вирішення проблем	1 місце	2 місце	3 місце	4 місце	5 місце	6 місце
Будівництво та реконструкція, ремонт основних споруд	0	<u>3</u>	<u>3</u>	<u>3</u>	0	1
Розвиток інфраструктури дозвілля та відпочинку	1	2	1	<u>3</u>	0	<u>3</u>
Комфорт та безпека	2	0	1	0	4	<u>3</u>
Якісні комунальні послуги	0	0	1	1	<u>5</u>	<u>3</u>
Доступність та якість медичних послуг	<u>5</u>	<u>3</u>	2	0	0	0
Доступність та якість послуг освіти та позашкільної освіти	2	2	2	<u>3</u>	1	0

Учасникам було запропоновано проранжувати сфери послуг, які потребують першочергового фінансування.

За результатами опитування Сфера «Надання медичних послуг» є найбільш проблемною в громаді. Учасники зазначили, що лікарня, та місцеві ФАПІ знаходяться в занедбаному стані, і потребують значного фінансування. До проблем цієї галузі було віднесено капітальні та поточні ремонти приміщень, покращення стану матеріально-технічної бази, та залучення кваліфікованих кадрів.

Чого потребує громада в першу чергу, щоб Ваше життя стало комфортним?

Будівництво та реконструкція

Ремонт доріг	7
Ремонт дошкільного закладу	7
Будівництво дитячого садка	5

Ремонт школи	4
Ремонт медичних закладів	3
Ремонт будинку культури	2

Більшість учасників зазначили, що в першу чергу необхідно реконструювати місцеві дороги, щоб комфортно і швидко було добиратися до центру ОТГ.

«Від нас до центру майже 50 км, а місцевого транспорту майже не має, бо перевізники не хочуть їхати по поганих дорогах».

Покращення комунальних послуг

Вивіз сміття	10
Перехід на трасі Київ -Харків	5
Налагодження внутрішнього зручного транспортного сполучення	4
Створення підрозділу муніципальної поліції	4
Вуличне освітлення (с. Поділ)	3
Зупинка в с. Подолі	2

Однією з нагальних проблем ОТГ учасники одноголосно визнали проблему вивозу сміття. Об'єднана громада не має власного санкціонованого сміттєзвалища, тому вивіз сміття спричиняє появу стихійних звалищ, що загрожує погіршенням екологічного стану території.

«Ми не маємо власного звалища, тому люди викидають сміття куди завгодно, а це забруднює територію».

Надання якісних побутових послуг

Ремонт взуття	1
Перукар (фахівці) в с. Поділ, с. Балаклія	1
Ательє з пошиву та ремонту одягу	3
Будинок побуту	2
Кафе/ресторан	4
Будинок для людей похилого віку	1
Будівництво церкви (в с. Білоцерківка)	10

В ході опитування учасники дуже багато говорили про нестачу надання побутових послуг, а саме відсутність послуг з ремонту та пошиву одягу, ремонту взуття, послуг перукаря, що змушує їх виїжджати до Полтави, або

районного центру. Також учасники наголошували, що в ОТГ не має пристойного кафе/ ресторану, який би забезпечував їхню потребу у відпочинку.

Також цікавим є те, що всі учасники одностайно зазначили, що в Білоцерківці потрібно побудувати церкву.

«В нашому селі колись була церква, однак під час війни вона була зруйнована».

Доступність та якість медичних послуг

Швидка допомога	9
Обладнання ФАПУ в кожному селі	8
Фаховий персонал лікарів	7
Наявність сімейних лікарів	6

9 з 10 учасників зазначили, що в громаді не вистачає швидкої допомоги. А місцеві лікарі не в змозі вчасно і на високому рівні надати медичну допомогу в разі потреби.

«Хвилини 40 пройде, а то і більше поки до тебе доїде швидка допомога».

8 учасників зазначили про необхідність відкриття ФАПів в кожному селі.

7 учасників зазначили про брак фахівців в медичній сфері.

«У нас один лікар – фахівець з усього - і дітей лікує і зуби»

Яку галузь ви вважаєте перспективною в вашій громаді

Сільське господарство (повний цикл виробництва)	10
Готельно-ресторанний бізнес	4
Туристичний бізнес	3

На дане питання всі учасники одностайно відповіли, що бачать розвиток своєї громади через розвиток сільського господарства, зазначивши при цьому, що потрібно розвивати повний цикл виробництва власної продукції.

4 учасники зазначили - розвиток ресторанно-готельного бізнесу. Це пов'язано з тим, що центр об'єднаної громади - с. Білоцерківка - знаходиться на трасі Київ – Харків. 3 учасники наголосили на тому, що в громаді потрібно розвивати туристичний бізнес.

Однак на питання «Які послуги ви хотіли б надавати туристам?», та який потенціал має громада в туристичному плані? Учасники не змогли відповісти, що свідчить про те, що даний вид послуг не розглядається жителями, як пріоритетний.

Які об'єкти потребують першочергового фінансування в галузі будівництва

Дороги	4
Медичні заклади	7
Будівництво дитячого садка (Поділ, Білоцерківка)	4
Ремонт освітніх закладів	3
Ремонт будинків культури	2

7 учасників зазначили, що в першу чергу потрібно приділити велику увагу ремонту медичних закладів, особливо місцевих ФАПів.

4 учасники – зазначили, що вагомої реконструкції потребують дороги особливо місцевого значення (між населеними пунктами), та ремонт дошкільних закладів.

Щодо навчальних закладів ОТГ учасники зазначили, що школи знаходяться в доволі непоганому стані, і потребують в більшості не стільки ремонту, скільки оновлення матеріального оснащення.

Результати обговорення, проведеного в Білоцерківській об'єднаній територіальній громаді свідчать про необхідність комплексного підходу до вирішення нагальних проблем ОТГ, основними з яких було визначено:

Проблеми в сфері надання медичних послуг

Проблеми пов'язані з інфраструктурою (стан доріг)

Вирішення екологічних проблем (відсутність сміттєзвалища).

Очевидним фактом є дефіцит фахівців в різних сферах життєдіяльності громади.

Також можна відмітити, що об'єднана громада не має повного уявлення про процес та наслідки реформи децентралізації. Відповідно до цього необхідним є проведення широкої інформаційної кампанії серед населення.